

**незалежная
газета**

наша Ніва

П Е Р Ш А Я Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

Заснаваная ў лістападзе 1906. Адноўленая ў маі 1991. Выдавец: Прыватнае прадпрыемства «Суродзічы». Выходзіць штотыднёва, у серады

10 гадоў,
як знік
Ганчар

Старонка 2

Дубавец: Лукашэнка
ўвасабляе краіну
і народ

Старонка 7

Патрык Суэйзі:
праца важнейшая
за боль

Старонка 11

У НУМАРЫ

«Чым такую бульбу
капаць, хай гніе!»

Цэны на бульбу могуць быць рекорднымі. Старонка 4.

**Улады рэабілітавалі
Аршанскую бітву**

З 495-й гадавінай Аршанская бітвы адбылося тое самае, што і паўтара года таму з 90-годдзем Беларускай Народнай Рэспублікі. Старонка 5.

**«Немец» на чале
Саюза палякаў**

Улады ўспомнілі пра Станіслава Сямашку пасля серы скандалаў, звязаных з парадкованнем нямецкіх могілак. Старонка 8.

**Юра Дзэмідовіч
сыграе ў беларускім
фільме жахаў**

Яго здымае аўтар «Акупацыі» Андрэй Кудзіненка. Старонка 9.

•••••••••••••••
«Наша Ніва» з'яўляецца ў кіесках у Мінску ў сераду адабеду, у рэйённах — у чацвер. На газету можна і падпісацца — глядзі старонку 2.

16 верасня Вільню наведае Аляксандр Лукашэнка.

Ён прыедзе на беларуска-літоўскі эканамічны форум.

Чакаецца спакканне з прэзідэнтам Літвы Даляй Грыбаўскайтэ (на фота).

Апошні раз Літуў Лукашэнка на- ведаў у 1998 годзе. Тады ў Медні- ках ен сустракаўся з тагачасным кіраўніком Літвы Вайдасам Адамкусам. Гэты ж візіт адбыўся пасля адмены візовых санкцый Еўрасоюза.

«З Беларуссю, нягледзячы на яе недзімарактычны лад, у нас больш супольнага, чым адрозненняў», — заяўві перад візітам Аляксандра Лукашэнкі міністр замежных спра- вau Літвы Вітаудас Ушакас. Па яго словам, «літоўцы павінны раз- маўляць і з тымі, хто візіт, і з тымі, хто ў апазіцыі, паколькі наші суседы такі, які ёсьць».

«Мы зацікаўленыя ў тым, каб Беларусь была не толькі незалеж- ная і эканамічна стабільная, але і каб яна была крайнай, якая стварае грамадзянскую супольнасць. Бела- русь нам важная і як рынак з 10 млн спажывцоў. Мы бачым зацікаўле- насць літоўцаў у інвеставанні ў Бе- ларусь», — кажа В.Ушакас.

Працяг на старонцы 3.

Бацька ў Вільні

«Візіт важны з псіхалагічнага аспекту»

Так мяркую
палітолаг
Дзяніс
Мельянцоў.

«Наша Ніва»: Наколькі для Лука- шэнкі важны гэты візіт?

Дзяніс Мельянцоў: Ён важны акурат з персанальнага псіхалагічнага аспекту для Лукашэнкі, а не для Беларусі. Беларускі лідер ціпер імкненца наведаць як мага большую колысць єўрапейскіх сталіц, каб паказаць Крамлю, што яго прымаюць

не толькі ў Маскве. З другога боку, таксама прысутніча эканамічны фактар. Вель- мі важнае пытанне перавалкі беларускіх тавараў праз Клайпедскі порт. Зрэшты, гэта малі абмеркаваць і прэм'ер-міністры.

Працяг на старонцы 3.

Аляксандр Мілінкевіч: Калі будзе нацыянальная кааліцыя, я гатовы ісці на выбары

Лідэр Руху «За Свабоду» Аляксандр Мілінкевіч працягвае праходзіць курс разаблітаці пасля аперациі ў родных Берштах. Тым не менш, у минулую суботу ён наведаў з'езд Партыі БНФ.

«Наша Ніва»: Аляксандр Уладзіміравіч, як здароўе?

Аляксандр Мілінкевіч: Нармальна. На з'ездзе БНФ малі бачыць, што яшчэ не бегаю, але ўжо хаджу.

«НН»: Якія ўвогуле ўражанні пакінуў з'езд?

АМ: Розныя. І добрыя, і кепскія. Ацэнку новаму кіраўніству дасць толькі час. Але на маё пераканан-

не, у кожнай палітычнай сіле павінны змяніца лідэры, твары.

Прымenna, што з'езд пра- ходзіць у жорсткай і бес- кампраміснай барацьбе, але ў межах дэмакратыч- ных працэдураў. Далека не кожная палітычная сіла сёняня здолівала на эста- БНФ засведчыў, што ён жывы.

Зічу новаму кіраўніцтву большага аўтарытэту ўнутры грамадства. З негатыў- нага — не спадабалася, што малі гаварылі пра будучы- ні Беларусі, пра стратэгію развіція, пра геопалітычны аспект. Было ѿмшт пэрса- нальной барацьбы, але малі дыскусіі па асноўных пы- таннях.

«НН»: Пасля перамогі Янукевіча можна гава- рыць пра стварэнне правай нацыянальной кааліцыі?

АМ: Пра эту размова ідзе вельмі даўно. З такой ініцыятывай я выступаў яшчэ на Кантрэсі дамслі у 2007 годзе. Нацыянальная праეўрапейская кааліцыя мусіць паўстаць. У АДС уваходзіць вельмі розныя сілы. Ми не вось здзівілі, што кандыдат ад АДС на праймерыз павінен адка- заць на пытанне: «Чаму не мусіць быць Лукашэнкі?» Для мене больш важнае пытанне: «Чаму мусіць быць мы?» Некаторыя апазіцыйныя чарта кажуць, што вось мы скінем Лукашэнку, а пасля разбярэмся. Не —

мы павінны даць ясную ма- дэль раформаў, якую пра- вядзяём у выпадку перамогі.

«НН»: Можа, за лета вызначыліся, ці будзе ўз- дзельнічаны ў презі- дэнцкіх выбарах?

АМ: Я гатовы ўз-дзельні- чаць. Але для гэтага павінна быць утворвана нацыяналь- ная кааліцыя. Патрабная сіла, здолная да барацьбы. Важна таксама ведаць, па якіх правілах будзе адбы- вацца гульні, ці будуть змены ў выбарчым закана- даўстве. Я каманды чла- век, буду слухаць, што ка- жуць людзі. Толькі потым вызначуся са сваімі узде- ламі ў выбарах.

Гутарыў
Зміцер Панкавец

твая свабода

08.00-08.00	6105 кГц	49 м
	6120 кГц	49 м
18.00-20.00	7445 кГц	41 м
	9725 кГц	31 м
20.00-22.00	6050 кГц	49 м
	6105 кГц	49 м
22.00-24.00	5820 кГц	49 м
	9405 кГц	31 м
612 кГц 490 м сярэднія хвалі		

больш чым радыё

КАМЕНТАР

Зімоўскі прагназуе
перыяд жаставайшай
эканомії

У сваім блогу на naviny.by кіраўнік лукашэнскага тэлебачання ўжо сказа прызнае, што «неадвешчаная выбарчая кампанія» ўжо распачалася. Для яе «туземных і заезджых палітхоладаў» прапануюць Кіраўніку [у тэксце з вілійскай літары — Рэд.] дзяржавы раскладаці пасынкі, адзін з варыянтаў якога называецца «Непапулярны ўрад».

Зімоўскі прагназуе нарастанне фінансавых цяжкасцей: «Інсаідры бюджетнага працэсу ведаюць, што перыяд жаставайшай эканомії ў запісівания пасаў яшчэ нападзе. Грамадзіне, што выхуваюцца ў духу сацыяльнага альтымізу, ні апічадкаць, ні заінштварыць пасы не звыші. А прыбізнесе».

З заўважнымі цынізмамі Зімоўскі канстатуе, што «ўраду след падбядзь пра анестэзік і галюксигенагенны речывы ў выглядзе свабоды гандлю і адмовы ад барацьбы з п'янствам».

Варыянты развіція сітуацыі ардынтары «А.Р.Лукашэнка можа, вядома, вынаць лялінага тэхнократу С.С.Сікорскага і юрыйдична заманаць за свой прэм'ерскі паўнамоцтвы ро гэтым. Яшчэ спартрабіца самаадданыя рыначнікі ала Я.Ч.Раманчук у рангу віц-прем'ера, якога прызначаць паводле прынцыпу «хлюпец-цвік, саму сценку лезе». І застанецца выканань усе умовы нашых новых сబроў з МВФ».

Агульны тон допісу, аднак, стварае ўражанне, што Лукашэнка пастлухае такіх палітхоладаў і зробіць наадварот.

Мікола Бугай

Не ўсё
ў жыцці
апошні раз

**Падпісцца можна
праз Рэдакцыю
і праз «Белпошту». Мы рэкамендаем —
праз Рэдакцыю**

Цана падпіскі праз Рэдакцыю
на месец складае **6000 рублёў**.

Наша сістэма дастаўкі газеты за 3 гады даказала сваю надзеінасць. Усе тыя, каго такі спосаб атрымання газеты задавальняе, хай застацца вернымі такой падпісці.

Мы зможам дастаўляць Вам газету хутчэй або з той жа хуткасцю, што «Белпошта».

Падпісныя індэксы ў каталогу «Белпошты»: для людзей — **63125**, для прадпрыемстваў — **63125**.

Падпісцца можна на кожнай пошце. Цана гэтай падпіскі — **8 520 руб. на месец**.

Дзесяць гадоў таму зніклі
Ганчар і Красоўскі

16 верасня 1999 года пры навысветленых абставінках быўследні зіскі палітык Віктар Ганчар і яго сібіра, прадпрымальнік Анатолій Красоўскі. Пазней на меркаваныя месцы здарэння — вуліцы Фабрычныя — быў знайдзены аскепкі шкло і сляды крыві. Паводле сведчання колішніга начальніка мінскага СІЗА

№1 Алена Алкаева, Ганчар і Красоўскі былі выкрадзены і расстраляны паводле загаду асоб, набліжаных да Аляксандра Лукашэнкі. Усе спробы расследавання факту знікнення Віктара Ганчара і Анатолія Красоўскага сутыкалася з перашкодамі ўладаў.

АП

ДЗЕВАРТА БЫЦЬ

Алег Латышонак едзе
з Мінска ў Брэст
са сваёй кнігай
«Нацыянальнасць —
беларус»

27 верасня (нядзеля) у Салігорску ў 14.00 плануецца прэзентацыя новай кнігі Алега Латышонка «Нацыянальнасць — беларус». **У той жа дзень у 19.00** суперчэца з знакамітым беластоцкім гісторыкам азбудзенцам **ў Баранавічах (вул. Міцкевіча, 65)**, **28 верасня** запланавана суперчэца з Алегам Латышонкам **ў Белазэрску і Бярозе**. Скончыцца прэзентацыя **29 верасня** ў аўтапракт суперчэца з чытчыкам **ў Брэсце ў 19.00 (вул. Маладагвардзейская, 14/1)**. Усе прэзентацыі аздадуцца ў рамках кампаніі «Будзьма».

Даведкі праз т.: (029) 550-79-69.

Сяргей Атрошчанка прыпыняе выхад
газеты «Обозреватель»

У інтэрв'ю «Ежедневнику» заснавальнік газеты Сяргей Атрошчанка заявіў: «Гэта не звязана ні з палітыкай, ні з эканамічнай сітуацыяй. Мне спатрабуіся апічынкі для перасонавання зробленага ў журналістыцы».

«Обозреватель» выдаецца сені гадоў і дасягнуў насладу ў 33 тысячы асобнікаў. Сяргей Атрошчанка з'яўляецца заснавальнікам і генеральным дырэктарам кампаніі па вытворчасці білізіны SERGE. Ад 1994 да 2002

Этыя твор з працунаў называюць «Сарцы святла» палітык Павал Севярынец пачаў пісаць яшчэ на высыльцы ў Малым Сітне. 6 верасня сустарыння Беларускай хрысціянскай демакратыі аддаў рукапіс свайго твора сабру БХД Дзянісі Садоўскому, каму той зрабіў кесаркопію. Садоўскі перадаў больш за 700 аркушаў рамана свайму сабру.

І якраз у той час на здымкі кватэры апошніяго адбыўся ператрус. Супрацоўнікі міліцыі Цэнтральнага раёна сталіцы і кафедры забралі і Севярынцу рукапіс. «Цяпер супрацоўнікі специяльной службы будуть яго

першымі чытачамі», — іранізаваў шакаваны аўтар.

Севярынец накіраваў скары ў РУУС і прокуратуру Цэнтральнага раёна з патрабаваннем вярнуць раман. Праз тыдзень раман вярнулі праз гаспадарню кватэры, дзе адбываўся ператрус. Толькі ў кінзе цяпер не стае 216 стронак — дзвюх частак з дванаццацю. Чаму супрацоўнікі паваходовых органаў не аддаў іх апошнія часткі, застаецца загадкай. Палітык збрасцяці даўж змагаща за поўнае вяртанне свайго твора.

ЗП, ВЖ

Курсы мовы
і гісторыі

Бясплатныя курсы беларускай мовы і гісторыі з выкладчыкамі Беларускага ліцея для вучняў 10-х класаў **кожны аўторак з 18.00 до 19.30 у сядзібе Таварыства беларускай мовы (вул. Румянца-ва, 13, ст. метро «Плошча Перамогі»).**

ЯМ

СЦІСЛА

«Беларуськалій»: быў
першы, стаў саракавы

Міністэрства па падатках і зборах склала спіс найбуйнейшых падаткаў/платнікіў Беларусі па выніках першага паўгодзіні. На першых месцах — «Белтрансгаз», «Мазырскі НПЗ» і «Нафтран». Сама значнае падзенне ў «Беларуськаліі» — з першага месца на саракавое.

Студэнцкая вёска
за \$250 млн

Будаўніцтва студэнцкай вёскі пачалося летас. Першы корпус фінансаваецца з рэспубліканскага бюджetu. За астатні будынкі прыдзеца заплаціць абласцям. Агулам праект ацяньваеца ў \$250 млн. Восем корпусоў павінны скончыць у 2010 годзе. Тады ж побач запрацуе станцыя метро.

Схаваўся ў салому,
каб пакурыць

10 верасня калі вёскі Карапак загарэліся тры сірты сельгаспрадпрыемства «Налібакі-Неман». Агонь эншчыпіў 400 тон салому. Міліцыя лічыла, што сірты ўпалаў вясмігадовыя вучань 3-га класа місцівой школы, якія схаваўся ў салому, каб пакурыць.

Восеньскі фестываль
эротыкі

16 верасня ў клубе «Roxy» адбудзенца Мінскі восеньскі фестываль эротыкі «Медсёстры па выкліку». Цвіком праGRAMы будзе выступ танцораў стрынтызу. На фестывалі дазволеныя фота- і відэаздымкі.

ЯМ, ВЖ, паводле ej.by, afisha.tut.by

Каб штотыдзень атрымліваць
газету,

дасылайце адрасы і грошы за газету. Кошт на месец — 6 тыс. рублёў.

1) Просьміце ўсіх ахвотных чытачыў газету паведамляць у Рэдакцыю свае адрасы і тэлефоны. Гэта можна зрабіць праз: тэлефон: (017) 284-73-29, (029) 260-78-32, (029) 618-54-84, e-mail: dastauka@nn.ru, паштовы адрас: 220050, г.Мінск, а/с 537.

2) Просьміце у бланку банкаўскага паведамлення ці паштоваага пераказу дакладна і разборліва назначаць адрас, у тым ліку паштавы індэкс і код пад'язду.

Дзякую
за ахвяраванні

Мікалаю К., Алесяю П., Аляксандру Р. з Палацкага раёна.
Наталія У. з Пухавіцкага раёна.
А.Б. з Ваўкавыскага раёна.
Паўлю Д., В.Б. са Светлагорскага раёна.
Леакадзія Н., Ганне Р. з Валожынскага раёна.
Наталія Т., Мікалаю М. з Салігорска.
Ірыне Ц. з Жыткавіцкага раёна.
Вользе П. з Бабруйскага раёна.
Аляксандру Г. з Кіраўскага раёна.
С.Р., Т.Ш. з Бярозаўскага раёна.
М.Б. Дубровенскага раёна.
Юрыю Г. з Гродна.
Н.К. з Дубровенскага раёна.
Сяргею Ц. з Докшыцкага раёна.
Мікалаю П. з Віцебску.
Міхailу К. з Рэчыцкага раёна.
Г.Б. з Ліды.
М.Ш. з Клімавіцкага раёна.

ПАВЕДАМЛЕННЕ			
ІПУП "Сурогаты", УНП 190 786 828 Міліція ААТ "Белінвестбанк", вул. Калектарная, 11, Мінск, код 764			
Рахунак ат- раканікі	3012 206 280 014	Асабіві рэзултат	
Інформація, якая будзе паведамлена:			
Від апінаты		Дата	Сумма
За газету "Наша Ніва"			
Агулам			
Касір			
ІПУП "Сурогаты", УНП 190 786 828 Міліція ААТ "Белінвестбанк", вул. Калектарная, 11, Мінск, код 764			
Рахунак ат- раканікі	3012 206 280 014	Асабіві рэзултат	
Інформація, якая будзе паведамлена:			
Від апінаты		Дата	Сумма
За газету "Наша Ніва"			
Агулам			
КВІТАНЦІЯ			
Касір	М.П.		

палітыка

Бацька ў Вільні

Працяг са старонкі I.

У МЗС Літвы пацвярджаюць, што Грыбаўскайтэ гатавая сустэрпца з Лукашэнкам. Як сказаў Ушанкас, Літва хоча «заікавіць кіраўніку Беларусі заходзіць сістэмай».

У сваю чаргу, былога спікера Сойма Арнунаса Валінскаса дзеўца, што Літва стала першай крайнай Еўрасаюза, куды прымеся. Лукашэнка, а таксама то, што яго будзе прымаць на найвышыншым устроі.

Напярэдадні Вільню наведалі прадстаўнікі Аляксандра Губрэхтінскага, падштабнай грамадзянскай партыі Аляксандра Лібядзкага, супартиі Беларускай хрысціянскай демакратыі Павла Севярынца, а таксама экспанцыдат на пасаду прадзіцэнта Аляксандра Казулін сутэрнілася з прэм'ер-міністрам Літвы Андрусом Кубілосам.

«Мы павінны супрацоўнічаць з

Літвой, з нашымі суседзямі. Ад гэтага супрацоўніцтва карысць будзе і вам, і нам. Чакам добар, хорошай сустрэчы з Грыбаўскайтэ. У нас ёсьць прашто пагаварыць», — заявіў напірадзілі пасадкі А.Лукашэнка ў інтэрв’ю літоўскім СМІ.

У Вільню Лукашэнка прыедзе разам з малодым сынам Мікалаем. Плануецца, што яны наведаюцца адзін з літоўскіх паркў водных атракцыёнаў.

Зміцер Панкавец

Дала Грыбаўскайтэ

Нарадзілася 1 сакавіка 1956 у Вільні. Скончыла Ленінградскі дзяржаўны ўніверсітэт па спецыяльнасці «спалітэкномія» (1983). Да развалу Савецкага Саюза выкладала ў Вышэйшай партыйнай школе. Была камісарам (міністрам) Еўрасаюза па бюджетэ і фінансавым планаваннем. У 2009 Дала Грыбаўскайтэ выйграла прайдэнцкія выбары ў першым туры з вынікам 69%. Не замужа.

ЮЛІЯ ДАРЧИНЕНКІ

«...успомню Вострую Браму святую і ваяко на грозных канях...»!

Лаўрынас Кашчунас: У Еўрасаюза няма рычагоў уплыву на Лукашэнку

**Дырэктар літоўскага Цэнтра геапалітычных даследаванняў Усходу
Лаўрынас Кашчунас**
адказвае на пытанні
«Нашай Ніве».

«Наша Ніва»: Чаго палітычныя эліты Літвы чакаюць ад візулу Лукашэнкі?

Лаўрынас Кашчунас: Найважнейшы тут геапалітычны аспект. Літва з'яўляецца своеасаблівым акцон Беларусі ў Еўропу. Упэўнены, што візіт робіца з сярод Еўрапейскага Саюза. Адбываеца такое восьміуцігванне беларускіх уладаў у нейкую гульню. Але тут аку-

рат-такі і ўзнікае пытанне: па чых правілах будзе праходзіць гульня? Нічога кепскага ў візіце і не было б, каб мы мелі канкрэтную стратэгію, што мы будзем рабіць потым. Я не адчуваю нейкага стратэгічнага падыходу з боку Еўропы. Усе размовы зводзіцца толькі да таго, што трэба сябраваць. Другі аспект — гэта інтарэсы бизнэсу. Порт Клайдэды, транзіт беларускіх прадуктаў, інвестыцыі. Усе разумеюць, што Лукашэнка — гэта адзіная фігура, якая нешта вырашае ў Беларусі, і трэба наладжваць з ім контакты. Разам з тым, сёння бізнес прыйдзе, а заўтра яго закрыюць. Лукашэнка ж не

пойдзе на рэформы, бо кожная ліберальная раформа — гэта дамантаж ягона рэжыму.

«НН»: А цімагчына Еўрасаюзу навязаць свае правілы гульни Лукашэнку?

ЛК: Справа ў тым, што не маєм абсалютна ніякіх рычагоў, каб гульня пайшла па правілах ЕС. Тыя ж крэдыты МВФ не ёсць паўнавартасным рычагом. Думаю, што сапраўдныя рычагі ёсць толькі ў Расіі — гэта рыначныя цэнры на газ.

«НН»: Чаму менавіта ў Літве праходзіць першы візіт Лукашэнкі ў краіны Еўрасаюза?

ЛК: Мы нават у Вільні не ведаєм, хто ж запрасіў кіраўніка

Беларусі. Ніхто не хоча ў гэтым прызначацца. Літва — гэта ўсё ж бліжэйшы сусед Беларусі, а таксама эксперт нашай краіны ў ЕС. З палітычнага пункту гледжання візіт у тулу ж Польшу буды б больш складаным для Лукашэнкі.

«НН»: Пра што будуць гаварыць Лукашэнка і Грыбаўскайтэ?

ЛК: У асноўным гутарка будзе па эканамічных пытаннях, бо крэыс, і трэба супрацоўнічаць. Можа, будзе неўкая зандація па энергетычных практах, тая ж АЭС. Палітыка Літвы апошнім часам актыўна змяняецца, мы ідзём на большую эканамізацыю замежнай

палітыкі.

«НН»: А сітуацыю з правамі чалавека ў Беларусі ці закрываюць?

ЛК: Такія пытанні заўсёды прысутнічаюць. Думаю, яны будуть і на гэты раз. Але гэта тэма не будзе галоўнай.

«НН»: Ці ёсць у Літве незадаволенія гэтым візітам?

ЛК: Ёсць. Хаяц абласцніца большасць выступае за візіт з познімі агаворкамі. Усё ж у Літве пазіцыя адназначная: са мае галоўнае — незалежная Беларусь. Тым не менш, правыя Літвы, прынамсі, моладзь, працствујуць супраць візіту Лукашэнкі.

Гутарыў ЗП

Дзяніс Мельянцоў: Візіт важны з псіхалагічнага аспекту

Працяг са старонкі I.

«НН»: А чаму візіт адбываеца менавіта ў Літву?

ДМ: Літва доўгі час з'яўляецца такім нефар-

Дзяніс Мельянцоў

Нарадзіўся ў 1980 у Магілёве. Скончыў гістарычны факультэт Магілёўскага дзяржаўнага ўніверсітэта. У магістратуре Інстытута міжнародных адносін і палітычных наукаў пры Віленскім універсітэце (Літва) ў 2006 годзе абараніў магістрскую дысертацыю па міжнародных адносінах. Намеснік дырэктара Беларускага інстытута стратэгічных даследаванняў (БІС), які базуецца ў Вільні.

Эгідьюс Варэйкіс: У мяне няма даверу да Лукашэнкі

Літоўскі парламентарый Эгідьюс Варэйкіс («Саюз Айчынны — хрысціянская демакратыя») насыярэджана ставіцца да візулу ў Вільню Аляксандра Лукашэнкі. Менавіта кансерватары атрымалі перамогу на апошніх выбарах у Сойм.

Пікетаванне супраць Лукашэнкі

Маладыя кансерватары супольна з беларускімі моладзевымі арганізацыямі пікетаваць будынак Адміністрацыі прадзіцэнта Літвы, калі там будзе праходзіць супрэчча Лукашэнкі і Грыбаўскайтэ.

мальным адвакатам Беларусі ў Еўрасаюзе. Выступае пасярэднікам у перамовах паміж бакамі. Нават падчас ізаліяцыі нашай краіны літоўцамі неяк падтрымлівалі адносіны з Беларуссю. Візіт Сідорскага ў 2005 і 2006 гадах выклікалі незадаволенасць з боку Бруслеля. Цяпер жа арганізація такую пасэду напімат прасцы. Тым больш, нядаўна Лукашэнка наведаваў Рым.

«НН»: Чаго можна чакаць ад супрэчча Лукашэнкі і Грыбаўскайтэ?

ДМ: Думаю, што гэта будзе дзяйсна супрэчча, і ніякага прапрыму щакаць не дадзіцца. Асноўнай тэмай стане эканамічнае супрацоўніцтва.

Гутарыў ЗП

«Я за найлепшыя адносіны з Беларуссю, у нас ёсць супольная гісторыя. Таксама важнае пытанне бяспекі. Я живу ў вёсцы ў 30 кіламетрах ад мяжы Еўрапейскага Саюза, калі да мяжы было 6 300 кіламетраў — гэта была б зусім іншая спрэва. Кожны літоўскі прадпрымальнік можа вам сказаць, што рынок Беларусі патрабуны. Але яны хочаць еўрапейскіх нормаў — без карупцыі, прэзідэнцкага фонду. У мяне няма даверу да Лукашэнкі».

Гутарыў ЗП

Чавес цягне Лукашэнку ў антыамерыканскі саюз...

Беларусь і Венесуэла павінны ўвайсці ў новы сусветны альянс. Пра гэта заявіў у Мінску прэзідэнт Венесуэлы Уго Чавес.

...і прызнаў Абхазію за \$2,2 млрд

На такую суму Масква пракрэдытае для Каракаса закупы тэхнікі, у тым ліку ракет дальніннасцю да 300 км. Аб прызнанні Абхазіі Чавес заявіў у Маскве. Венесуэла стала трэцім краінам пасля Расіі і Нікарагуа, што прызнала занітую расійскім войскамі тэррыторыі незалежнымі рэспублікамі.

«Народная воля» троны на тыдзень

Ад 15 верасня «Народная воля» будзе выхадзіць троны на тыдзень. Свежыя нумары газеты будзе з'яўляцца па аўторках, чацвяртак і пятніца.

Да «Даждынак» у Кобрыне адрамантавалі парк імя Суворава

Свята пройдзе 18—19 верасня. Да «Даждынак» у Кобрыне прыдзьлі ў парадак больш як 400 агаб'ектаў. Абнавлілі парк культуры і адпачынку імя А.Суворава з летнім амфітэатрам, гатаві «Беларусь». Упершыню адчыніць свае дзвёры аквапарк і лядовая арона.

У Магілёве няма ніводнага беларускамоўнага класа

Чыноўнікі абласнога і гарадскога аддзелу адукацыі апраўдаўціціці сітуацію адсутнасцю заяву ад батцькоў.

Адвакат: «Аўтуховіч трывама ў мовах, блізкіх да катавання»

Мікалая Аўтуховіча перавялі з медычнай часткі мінскага следчага ізальтара ў агульную камеру. Аўтуховіч выпадае значна схуднелым.

ЗП, СМ

«Чым такую бульбу капаць, хай гніе!»

Праз пераўгільненненне сёлета ў краіне не ўрадзіла бульба. Месцамі немэтагодна нават капаць яе.

Другі хлеб губляе пазыцы

Сёлета масавая ўборка бульбы дадзіцца трох тыдні, а аптымізму тым, што працуе ў сельскагаспадарчай галіне, бракуе. Летась паказнік сярэдній ураджайнасці пераскошоў за адназаку ў 200 цэнтнеру з тектара. Ціпер пра рэкорды гаворкі не ідзе. Хіба што пра рэкордныя цены.

Ціпер кілаграм бульбы капшуе больш за 1000 рублёў.

Бульба плавала ў вадзе

Намеснік генеральнага дырэктара Навукова-практычнага цэнтра па бульбадвортве і плюдаагародніцтве Акадэміі науак Іван Калідзік тлумачыць, што ў неўраджай перадусім вінаватыя дажджы. Ліпень бульба літаральна плавала ў вадзе. Коль...

Бульбу смажым, бульбу варым...

Штогод сярэднестатыстычны беларусь ўзвышае 180 кілаграмаў бульбы.

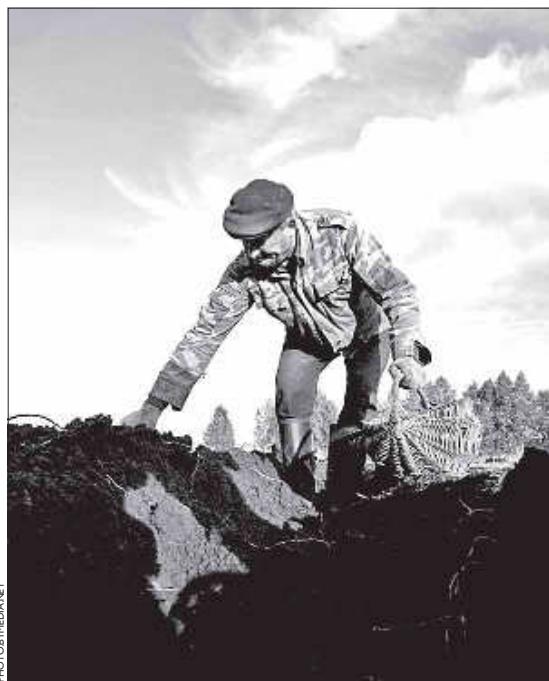

PHOTO: V. MATEI

Сябе паказаць

Падчас Беларуска-літоўскага эканамічнага форуму ў Вільні дзяржава хоча і прыцягнуць замежных гроши, і распрадаць прадукцыю.

Лонданскі досвед

Самай вядомай спробай уладаў зацікавіць замежных інвестараў застоеца леташні інвестицыйны форум у Лондане. На ім палякі захапілі пабудаваць вугальнную электрастанцыю ў Эзельве, англічане зацікавілі супрацоўніцтва з Беларускім металургічным заводам, а галандскі «Філіпс» выказаў жаданне разам рабіць святлодынейную тэхніку. Чыноўнікі зрабілі выгляд, што ў захапленні ад выгляду, хоць чакалі большага.

Балтыскія сустрэчы

Інвестицыйны форумы — не ноуха крэйсінных часоў. Менавіта праз такія мерапрыемствы Беларусь спрабавала разрэкламаваць свой тавар і раней. Штогод з 2005 г. праводзяцца беларуска-латвійскія інвестицыйныя форумы. Месца іх правядзення чаргуюцца — то ў нас, то ў Латвіі.

Такі ж, як усе

Беларускі пасол у Літве Уладзімір Дражын з сумам заўважае, што за сем месяцаў гэтага года краіны нагандлявалі толькі палову ад леташняга. Гэтага можна дасягнуць праз узнáленне ранейшых аб'ёмаў продажаў у машынабудаванні. Увогуле ж, па яго словам, у Вільні будзе прадстаўлена прадукцыя 152 беларускіх прадпрыемстваў. Ціпер мераўпрыемства атрымала статус міжнароднага.

ЯМ

БЕЛАРУСЬ-ЕЎРАСАЮЗ

Еўрапейскі інструмент суседства і партнёрства

З 2007 г. асноўны аўбем міжнароднай тэхнічнай дапамогі ЕС Беларусь надаеца і будзе надавацца да 2013 г. праз Еўрапейскі інструмент суседства і партнёрства (ЕІПС), прызначаны для разліцаў Еўрапейскай палітыкі суседства (ЕПС). Аб'ёмы фінансавання, якое адрасуецца ў гэты перыяд суседнім краінам, складаюць каля 12 млрд ёура. Памер дапамогі залежыць ад патрэб і жаданняў краін.

ЕІПС — гэта новы і механізм супрацоўніцтва для 17 усходніх і паўднёвых суседзяў, уключчычоў Украіну і Беларусь.

Наданне Еўрапейскай Камісіі (так называючы ўрад Еўрасаюза) дапамогі Беларусі рагулююцца штогодовымі праграмамі ў рамках

Еўрапейскага інструмента суседства і партнёрства (ЕІПС). На сёня аўбем такой дапамогі значаць менш, чым у іншых краінах, што суседзь з ЕС. Гэта тлумачыцца рознагалоссю пад'юходаў ЕС і Беларусі да пътаннія абароны і праву чалавека і развіцця дзмакратычнага грамадства, што аблікоўвае магчымасці пайнаўпартнега ўдзелення Беларусі ў сферу дзеяння Еўрапейскай палітыкі суседства.

Дапамога ЕС Беларусі ў рамках Нацыянальнай індыктаўной праграмы на 2007–2010 гг. акцэнтуіруецца на двух прырэгітых праграмах: 1) сацыяльнае і эканамічнае развіціе і 2) дзмакратычнае развіціе і належнае кіраванне.

Праграмы супрацоўніцтва ЕС–Беларусь на 2007–2010 гг. ахопліваюць розныя сферы дзяяносці. Гаворка іде пра комплекс мерапрыемстваў сацыяльнага і эканамічнага развіція — найперш на рэгіональным узроўні, асабліва ў раёнах, што пасярэдзілі ад Чарнобыля.

касць ападкаў перавышала двух-, трохмесачныя нормы. Як вынік, развіліся інфекцыі.

Паратунак не для ўсіх

Каласную бульбу апрацоўвалі хіміяй і трох падцічыў. Але вырошчваюць бульбу перадусім прыхваткі. У сельскагаспадаркатах яна займае 60 тысяч гектараў. У сялян у дзесяцца разоў больш — 600 тысяч! У большасці з іх якнай хіманрапроўка недаступная. Паводле словаў Івана Калідзіка, там, дзе апрацоўка была праведзена не цалкам, страты ўраджака могуць дасягніць 50%.

Замкнёна кола — каб ратаваць бульбу, сязнянам траба касцяцца дарагімі прэпаратамі. Каля іх купіні, сабесконт адразу злітае. Купіць на кірмашы тады выходзіць танней, чым вырошчваць самому.

Сярэдняя ўраджайнасць бульбы за апошнія пяць гадоў

Год	Сярэдняя ўраджальнасць (ц з га)
2004	186
2005	148
2006	166
2007	186
2008	205
2009	170 (прагноз)

Ягор Марціновіч

Бензін падаражаў на 10%

Апошні раз цэны змяншаліся ў снежні 2008 года. На тыя самыя 10%. «Белнафтамі» адгукнуўся на падаражанне нафты, якое адбываецца апошнім часам. Для падаражання, у Расіі бензін А1-95 каштуе 2140 беларускіх рублёў у эквіваленце. Ва Украіне, як і ў нас, — 2530 руб. У Польшчы за літр трэба аддаць каля 4300 руб.

ЯМ

Цэны на бензін у Беларусі

	раней	япнер
H-80	1760	1900
AI-92	2220	2470
AI-95	2530	2780
AI-98	3340	3600
Дызельнае паліва	2020	2220
Біядызельнае паліва	1760	1910

СЦІСЛА

ВУП усё ж упаў

Упершыню за 14 гадоў улады прызналі зніжэнне валаўага ўнутранага прадукту. Паводле Белстата, у студзені-жніўні гэтага года ВУП скараціўся на 0,5% пры леташняга. Незалежныя эксперыты працягніваюць падзенне.

рэфарматарства. Эксперыты ацінілі, што ў нашай краіне стала прасцей зарэгістраваць бизнэс. А вось па прастаце падактаўбляднання

Беларусь зноў прызнана найгоршай краінай у свеце.

передвілі на чатырохгадзінную працу. Працоўныя рыхтуюць скарку ў Дэпартамент інспекцый працы.

\$200 на збрюю з кожнага

Пад падліках Стакгольмскага інстытуту праблем даследавання свету, суккупныя выдаткі на ўзбраенне ўсіх дзяржаў зноў склаўшы свету дасягніць \$1,46 трлн штогод. Вайсковыя выдаткі на кожнага чалавека ў свеце перавышаюць \$200 штогод.

ЯМ

Скарочаная праца на «Нёмане»

Паводле загады дырэктара біэрэйсцкага шклозавода «Нёман», на прадпрыемстве на месец працягніты рэжым скарочанага працуўнага часу. Людзей без папярэджання

праекта, накіраваных на баразубу з гандлем людьмі, наркотыкамі, нелегальнай міграцыяй. Акрамя этага, у ЕС існуе так званы эміграцыйны інструмент супрацоўніцтва, у прыват-

асці:

- Еўрапейскі Інструмент эміграцыйнай і прападобнай (EDIR);
- Еўрапейскі Інструмент тэхнічнай дапамогі і амену інформацыйнай (TAIEH);
- праграма баразубы з нелегальнай міграцыяй (AENEAS);
- практіка Erasmus Mundus і ракачана праграма «Даследаванне і развіціе»;
- Міждзяржавная праграма транспартавання нафты і газу ў Еўропу (INO-GATE);
- праграма зношэння супрацьпахотных інд.

Улады рэабілітавалі Аршанскую бітву

З 495-й гадавінай Аршанская бітвы адбылося тое саме, што і паўтара года таму з 90-годдзем Беларускай Народнай Рэспублікі.

БТ дало нейтральны сюжэт пра юбілей бітвы. «Звязда» расказала пра адну з бліскучых перамог беларускай зброй вуснамі прафесара Грычкевіча і аўтара манаграфіі пра войска ВКЛ Бахана. Агенцтва «Інтэрфакс» нейтральна паведаміла пра падушчную батальён ў дзеяні юбілея, пры гэтым апавёўши пра саму бітву. Сам перформанс быў дазволены гарывканкамам – нявыгадна забаранялі, калі ён адно ж зблізу, а разгнаніць не будзе.

Выпадковасцяյ у гэтай сістэмі не бывае. З 495-й гадавінай Аршанская бітвы адбылося тое саме, што і паўтара года таму з 90-годдзем Беларускай Народнай Рэспублікі. Упершыню лукашэнкаўцы дазволілі сваім СМІ

пісаць пра гэту гісторычную падзею нейтрална або пазітўна. І тая ахвотна скрыстаўліся магчымасцю.

Яшчэ ў адным сюжэце беларускі погляд на свет і гісторыю пацясніў расійска-савецкі. Яшчэ адна перамога здабыта незалежнымі грамадствамі. Кропілі падтачылі яшчэ адзін камені.

Бітву пад Оршай адм'ялялі, таму што яна падрывала падставовыя імперскія міфи. Войскам ВКЛ кіраваў праваслаўны. Тое войска бараніла сваю дзяржаўнасць. Гэная дзяржаўнасць успрымалася грамадзянамі як свая, і яны ганарыліся сваёй дзяржавай, якая давала грамадзянам большыя праваў і свабоды, чым Маскоўскія кніства. Каланізаваны розум не дапускаў думкі пра значэнне той найвялікшай бітвы Сядричевича, як і адм'яляў ролю БНР.

Працэс укаранення беларускай гісторычнай свядомасці ідзе, але да

НАСТАСІЯ ШАРКАЎ

чаго паволі. Незалежны фэст на Крапівенскім полі па-ранейшаму блакуюць. Падручнікі тыражуюць савецкія схемы, рыхтуючы юнакоў да расійскага падданства. Палітычныя табу вісіць над навуковцамі і настаўнікамі. Нація яшчэ толькі ў пачатку дуўгай дарогі.

Барыс Тумар

Калі тыячы маладых людзей сабраліся 8 верасня ў сталіцы на «бітве падушкамі» ў гонар Аршанская бітвы. Супрацоўнікі міліцыі Цэнтралага раёна назіралі за акцыяй збоку. У арганізатару быў дазвод ад Мінгарвыканкама. Адзінна просьба ад супрацоўнікаў была — не ўжывальцца нацыянальную сімваліку. Бітва прыйшла без нацыянальных сцягў, але з неаднаразовым «Хыбе Беларусь».

Сіліцкі: Змена ўлады ў БНФ разварушыла апазіцыйны мурашнік

Пра змену пакаленення ѹ апазіцыі, пытанні ідэйнага і кадравага застою піша палітолаг **Віталь Сіліцкі**.

Змена ўлады ў Беларускім Народным Фронце разварушыла апазіцыйны мурашнік, безумоўна, стала знакавай падзеяй у асцродку апанентаў улады. Тут і выхад на палітычную авансцену новай генералі, што кантралавалася ў 1990-х, а не за савецкім часам, і кардынальны перадел узлыку ў самой апазіцыі, і фактычны развал Аб'яднаных элемакратычных сілаў. Хаты яго развалу не заўважалі хіба ў вішнігтонскім афісе – як кансалтаваная палітычная сіла АДС скончылася адразу пасля мінүльых прэзідэнцічных выбараў, а як дыкусійная пляцоўка апазіцыі яны пачасліва існавалі і будучу існаваць надалей.

Новы лідар відавочна адпрозівіаецца ад папярэднікаў, якіх нігледзячы на ідэйнае супрацьстаянне, перанялі багаты стылеславы адметнасці ў коліній партнаменклатуры. Ён стылеслава апранацца, не толькі волна размаўляе па-ангельску, але можа весці гутарку на адной мове ў іншым сэнсе, і абсалютна не закамплексаваны ў паўсядднім жыцці. Не цураючыся палітычнага інтыгіганста, ён не бачыць у сваім апаненце ворага, якога траба закліміць ганьбай і нехарошымі словамі да поўнага зіпчэння палітычных пазицый і разпутані.

Янукевіча не апанавала параноя яго папярэднікаў (як зінонаўскай, так і пастзінонаўскай хвалі), якія бачаць у кожнай крытыцы руку нейкіх злосных сілаў: ці то Масквы, ці то непрэзідэнцскіх фундатараў, якія сняць і думоюць, як зваліць яго, лобімага, з верхнім жэрдакі ў

апазіцыйным седале. Можа, змена гэтага саўковага стылю, які ўласцівы амаль усім палітыкам, што раслі і гадаваліся за савецкім часамі, і не важна, было ім 30 ці 50 у 1991 годзе (Аляксандар Мілінкевіч, здаецца, адно з нечімлікіх выключэнняў з гэтага генерацыйнага правіла), і будзе тым бачным вынікам пераменаў у апазіцыйным асяродку. Яно і добра, бо гэты савок (схільнасць да падзілановых гульняў, паклёніцтва, пляткарства, фантастычная здолнасць раздзімаць рознагалосі па драбязе ў глабальнай супрацьстаянні, бачанне любога канфлікту як гульні з нульвой сумай) дастаў, маబы, усіх, хто паводле прафесіі кантактую з апазіцыйным асяроддзем ці нават жыве ў ім.

Памятацець, акурат 10 гадоў таму ў беларускай апазіцыі паўсталі гэтае звання «новая хвала» – група амбіцыйных

Аляксандар Янукевіч.

Савок у палітыцы: паклёніцтва, пляткарства, здолнасць раздзімаць з мухі слана, гульні з нульвой сумай.

маладых палітыкаў, якія абінавацілі палітычных мастадонтаў са старой апазіцыі ў дактырніцтве і адварамі супрацьстаянні апарнада, паклёнілі вясесці апазіцыю з палітычнай рэзэрвациі, абіцілі новы стыль і новыя ідэі.

Памятацець іх імёны? Вінцук Вячорка, Анатоль Лябедзька, Віктар Івашкевіч, Мікола Статкевіч... Праз дзесяць гадоў галоўы гэтых малядзёнаў пачалі пакрываць сівізію, а пра сівізію ідэя, стратэгіі і падыходы і размаўляць не прыходзіцца.

Ці можна проста абінаваціць ту старую новую хвалю ў палітычным непрафесіоналізме? Можна, канечнэ. Аднак, аддамо належнасць, што іх перыяд настрадаўнага палітычнага росквіту прыйшоўся на той час, калі грамадства не толькі перастана пшукаша нейкія

альтэрнатывы і ўлезла ў контракт з дзяржавай «на самыя памідоры», а наогул перастала цікавіцца палітыкай і начalo разглядаць саму палітычную дзеянісць, няважна, у якой партыі, як гарадское (ці чутчай местачковое) вар'іянта. У гэтай сітуацыі людзім, якія трапілі ў апазіцыйны асяродак, нічога не заставалася, як зблігць з яго із сяю, што пад крыло дзяржавы, ці «выбівца» сабе наўкую шырэю зону, дзе можна было бы не хадзіць на датэрміновае галасаванне, але адначасова і не атрымліваць дубцом па спіне на мітынгах. Той, хто не вильпіў, але застаўся па прычыне перакананняў, мусіў уладкоўвацца і выжываць.

Менавіта, калі мы зразумеем, што галоўней матывы апазіційнага лідеру з'яўляюцца выжыванне, і не таму, што яны дреянія, а таму, што з пасады лідара палітычнай партыі ў Беларусі праста няма куды пайсці (заборны на прафесіі існующы дэ-факта, прыватных пенсійных фондаў у краіне не водзіцца), яны трымаліся, трывошаць і будзіўць трыміца за свае пасады, аджыўляя партыйныя бронды, бессэнсіўную кааліцыю.

Вічорка зусім не агаварыўся, калі казаў пра рэйдэрскі захоп БНФ. Пры такім стане рочаў палітычнай партыі – гэта амаль прыватныя бізнесы, страта якога несе жыццёвую катастрофу.

А стаўленне да палітычнай дзеянісці як да прыватнай лавачкі на тутніцава выклікае яшчэ большую гідлівасць да палітыкі з боку пабочных назіралынкаў. Заўважце, у Беларусі фактычна адсутнічае палітычнае пакаленне трывіца-саракагадовых, і тая новая кіраўніцтва БНФ, якія прыйшлі ў партыйныя дзяржавы – айданы з нешматлікіх пралстадунікоў гэтай генералі, якія яшчэ засталіся ў палітыцы. Хіба ў БНФ

пакаленне ўзросту, што набліжаецца да сяродняга, захавалася па прычыне, можа, большай ідэйнай стойкасці. У АГП гэтася пакаленіе па большасці сышло хто ў бізнес, хто за мяжу, а ў левых яго, пурна, не вадзілася з савецкіх часоў.

Пытанне ідэйнага і кадравага застою ў апазіцыі, такім чынам – гэта пытанне не столькі кадравае, колькі структурнае.

Палітычныя лідэры – такія ж

З пасады лідэра палітычнай партыі ў Беларусі простирається кілька пасад.

закладнікі гэтай сітуацыі, якіе незалежнае грамадства, якое губляе надзею, што апазіцыя калісці зможа дамагчы змены. Думаю, нехта з лідэраў і хацеў бы сышці сам і даць дорогу маладым, калі б было каму. А нехта з маладых не сышці бы ў іншую дзеянісць, калі б пабачыў, што рататація кадраў у апазіцыі існуе не толькі раз у дзесяці гадоў.

Пакаленне «Маладага фронту» прыходзіцца на голы палітычны ландшафт. Зайтра ім прыйдзеца змаймца разваленымі структурамі, неаплочанымі рабункамі за ёфіс, наездамі Міністэрства і іншых ціагамоцій, а галоўнае – рабіць нешта з атмасферай руцінізованай безнадзеінай, ад якой нават у самага заўзятага ідэаліста могучы руки апусціцца.

Хуткіх палітычных вынікаў ад іх чакаць неразумна, хоць адказваць за дадзенныя абіянні ім прыйдзеца вельмі хутка. Час, калі сівізна можа пачаць пакрываць іх головы, уж зусім не за гарані. Таму дай ім баг хоні не ўзляпіцца ў ту саўковую палітычную культуру, якай паглынула іх папярэднікаў.

Забаўка за дзесяць мільёнаў

Карэспандэнт «НН»
выпрабаваў на сабе гонар
стalічных уладаў — мінскую
велатрасу ў першыя дні пасля
ея адкрыцця. Дабраўшыся да
канца трасы, ён зразумеў,
што тая нікуды не вядзе.

Веладарожку працягласцю 27
кіламетраў збіраліся рабіць досыць
даўно. Бюджэт, роўны \$10 млн, быў
размеркаваны на некалькі гадоў. Бу-
даўніцтва пастаянна зацягвалася,
але крайні тэрмін задачі аблекта —
«Дзень горада — 2009» — прымусіў
рабочых пасяяцца. У апошні
дзень на трасу выйшлі сотні чалавек,
каб працаваць, і дзесяткі, каб іх пад-
ганаць. Стаканскія тэмны дэлі-
плён. Трасу адкрылі, але дарабляць
будзіць яшчэ добра.

Траса праходзіць з паўночнага за-
хаду на паўднёвый ўсход беларускай
століцы. Будаўнікі ўдала скрысталі-
ліся Свіслаччу — амаль уся траса ідзе
ўздоўж русла ракі. У гэтага расчлененія
ёсць як плоскіе, так і мінусы. З аднаго
боку, паклады ўздоўж узбірэжжа
асфальт і нанесці на яго разметку
было неслыхана. З іншага — велада-
рожка аказалася ізаляванай ад ас-
татніх дарог. Трапішы на яе адной-
чы, з'ехаць не так — траса не
мае ніводнага адгалінавання.

Дарога на хакей?

Велатрасу можна ўспрымаць як
своесаабліві экспурсійны маршрут.
Калі турыст вырашыць пазнаменцца
з беларускім стадіёнам, праехаўшы на
ровары толькі самыя 27 кіламетраў, у
яго складзенца рознабакава ў-
раханне па Мінску. Пабачыць і велі-
чынныя офісныя цэнтры, і цяністыя
паркі, і гароды ў двух-трох метрах ад
трасы, і спальны раён.

Веладарожка пачынаецца недалё-
ка ад праезднайца разідліці ў
Драздзах. Калі ўлічваць, што яе канец
непадалёк ад мікрараёна Чыкоўка,
дзе праз пінь гадоў будучы пра-
даўцца гульня Чэмпіянату свету па
хакею, можна лічыць удалым жартом,
што велатраса патрабоні. Лукашэнку
толькі каб ездзіць на хакей.

Ад Драздоў да цэнтра. Мінск зялёны і Мінск сучасны

Траса ўяўляе сабой дарожку,
падзеленую «двайнай супольнай»
ліній — па паласе ў кожны бок.
Кірункі пазначаны стрэлкамі.
З'яўчайшы збоку пакладзену пілітку
для мінкоў. Тыя даволі хутка зра-

Мост цераз Свіслоч. Не ровар вяže чалавека, а наадварот.

зумелі правілы «гульні». Не адй-
дзені загадзя на «сваю» паласу —
атрымаеш порцію працяжнёу ад
раварыста. Калі не пашанцуе, і на-
ехаць могуць.

Уздоўж трасы мусіць з'явіцца ве-
ластаянікі і пункты пракату ровараў,
але пакуль што яшчэ не да іх. Чым
бліжэй да Драздоў, тым болыш стая-
на. А вось на прошлогодніх канцы
трасы іх не відаць.

Дарожка спачатку ідзе ўздоўж
праспекта Машэрава, пасля пера-
раеща да Свіслачы. Вось так, чаргуючы үрбаністычныя пейза-
жы і краіўцы ракі, раварысты едуть
да цэнтра горада.

У гэтай частцы дарогі праекці-
роўшчыкі дали волю фантазіі. Тут і
пастаянны скокі ўперх-уніз, і ха-
тычныя павароты, і аўседы наўясных
перашкод.

Калі Палаца спорту па велатрасе
едзе мікраўтобус з міліцыян-
тамі. Пабачыўшы ровар, які руха-
ецца наусцярэч, міліцыяны ветлі-
ва збочыць, каб не замініць мене і не
прымушыць знізіць хуткасць. Та-
кая іх реакцыя не магла не рада-
ваць. Роварная дарожка — для

Трасу здалі, але працягваюць дарабляць.

Парк Купалы — адзінае месца, дзе трасу не ўдалося правесці па набярэжнай.

ровараў.

Асфальт пакуль што раўноткі.
Каб раварыстам не было сумна
ехаць па простай дарозе, будаў-
нікі скрыўлі яе. Траса добра
кружыла. Перасячэнне з вуліцай
Купалы — першая проблема. Тут
будаўнікі не змаглі правесці тра-
су па набярэжнай, таму раварыс-
там давядзенца пераводзіць свой
транспарт праз дарогу для аўтама-
білій. Нязручна, але аптыміз-
му дадае той факт, што такі ўчастак
толькі адзін на працягу тра-

Ад цэнтра да Серабранкі. Мінск індустрыйны

Далей узімаюць іншыя перашкоды.
Найбольш праблем з новапабудо-
ваннымі мастамі. Калі іх траса зва-
роціе перенедыкулярна і адразу ж
ўзлятае на высакінны пад'ём. Выгляда-
е сапраўдна экстремальная, нават
прафесійным раварыстам не ўдаецца
ускочыць злёту на горку. Што ж
казаць пра аматараў?.. Два дзядкі на
«Бусла» марна спрабавалі заехаць
на адзін з таких масткоў. Пакракталі,

пазмагаліся, але ўсё ж злезлі з рова-
раў і ўспягнулі іх наверх на руках.
Далей наступнае заданне. Як з таго
самага высакінны ўхолу з'ехаць і
зноў-такі павярнуць на 90 градусаў?
Застаецца ўперціць ў тармазы і па-
волны, рывкнучуцы, кульпуша прац
гавау...

Тым часам траса павяртае да ста-
дыёна «Дынама» і студэнцкага га-
радка. Цэнтр скончыўся. Наперадзе —
індустрыйны Мінск. Вакол заво-
ды і фабрыкі. Але не ўсё ж турысты
прасткі ды храмы паказваць.

Серабранка. Мінск васковы і Мінск спальны

Неўзабаве турыст зможа ўбачыць
горады. У градах корплюцца жанчынкі. «Вам велатраса не замі-
нае?» — пытаны ў іх. «Цінер не.
Дзякую Богу, што будоўля скончы-
лася... Але які дурань тут катата
булзе?» — аптымістична настроены
яны.

Праекцыі шынкі не прадумалі
павароты. Некаторыя даволі рэзкія,
і ў дадатак агледзіцца замінаючы дрэвы.
Калі тут сустрануцца веласпэды-
сты — чакай непрыемнасці. Калі
выйдзе пешаход — яшча горшы. Хут-
касці ў раварыстай на такіх участках
даходзяць да 30—35 км/т, а чалавеку
з дарогі алскочыць ніяма куды.

Зрэшты, напаміны пра біспеку
ёсць. У месцах, дзе траса пады-
ходзіць да вады вельмі блізка, стаць
агароджа.

Серабранка — адзіны ўзгорысты
райён на ўсёй працягласці дарогі.

Траса абыходзіць дамы спальнага
района і кіруецца да Чыкоўскага вад-
асосовішча. Наперадзе бачна нейкое
развартнае кола. Пад'езджаць — і
становіцца зразумелым, што тут тра-
са сканчылася. Проста ў чыстым
полі. Збочыць кудысьці да «чылі-
занды» — хаяць бу ту спальную Се-
рабранку — складана, бо вакол горы.
На ровары па іх асабліві не паска-
чишь. Яшчэ адна значная недзяліроў-
ка праектавальнай.

У супрацьлеглых канцы трасы —
тая ж біда. Дарожка кружыла по
лесе калі МКАДа і раптоўна скан-
чылаца. «Уцікаць» ніяма куды...

Забаўка, а не дапамога

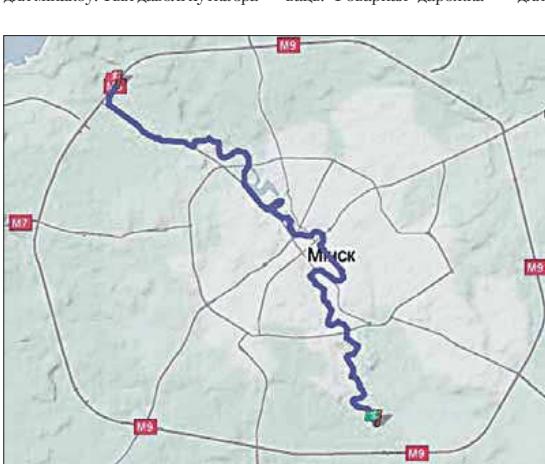
Прыходзіцца развязацца і ехаць
у адваротны бок. Але тут узімка
праблема, як вартацца дамоў? Траса
ўзвядзілася з надзеяй, што раварыс-
ты перастануть гойсіць па дарогах
перед аўтамабільмі.

Пракаціца праз уесь горад ціка-
ва, але інчай чым забаўкай, велат-
расу называць нельзя. Таму, хоць зде-
на ровары па працы, яна не дапаможа
нічым. Застаецца спадзівца, што
ўслед таго, што трасы ўзімкіць і ў
іншых кірунках. Калі ж яны наре-
шце будзіць аб янінані ў сетку, толькі
тады можна будзе назваць Мінск го-
радам, адгатаваным для раварыстаў.

Ягор Марціновіч

Што можна ўбачыць па дарожке?

«Мінск-арана»
Футбольны манеж
Камсамольская везера
Стэла «Мінск — горад-герой»
Палац спорту
Востраў слёз
Траецкі прадмесце
Кафедральны сабор
Парк імя Янкі Купалы, помнік Купалу і
пленэр скulptury
Парк імя Горкага
Стадыён «Дынама»

коментары

Сяргей Дубавец: Лукашэнка ўвасабляе краіну і народ

17 верасня спаўніца 50 гадоў першаму рэдактару адноўленай «Нашай Ніве» Сяргею Дубавцу. За дзень да гэтага, у сераду, у Беларускім філармоніі ў зале Рыгара Шырмы ў 18:00 пройдзе прэзентацыя новай кнігі Дубавца «Як?», што выйшла ў кніжнай сэрыі рэдэ «Свабода». На пярэднім юбілею Сяргей Дубавец адказаў на пытанні «НН».

«Наша Ніва»: З вышыні паўверкавога юбілею, што бачыцца найбольш важным, зробленым у жыцці?

Сяргей Дубавец: Не ведаю, што такое вышыня юбілею, ніяк гэта з сабой не стасуло. Маё жыццё не лінейнае, яно як хвост лінічаркі. Кожныя 10–13 гадоў пачынаеца новас, а ранейшас ўжо не маё, а чысьці. Няхай хтосьці і разбираецца, што там зроблены і што важнае.

«НН»: А ёб чым-небудзь шкадуцеце, нешта хацелася з брацішніакі?

СД: Я веру ў лёс. А лёс мяне ўёс жыццё злізуў толькі ў лепшыя бок. Сэнкс э лот, сэр. Спадзяюся, так будзе і далей.

«НН»: 16 верасня ў Літве прыяджаке Луканікінка. Якое Ваша стаўлінне да гэтага візіту? Ці праўльна, на Вашу думку, робіць Захад, начаўшы збліжэнне з Лукашэнкамі?

СД: Лукашэнка ўвасабляе краіну і народ, нас з табой. Так выйшла, і ніхто гэтага дадзенасці не перамог, як ні стараліся. А калі так, дык чым больші адкрытым і блізкім будзе для нас свет, тым лепш, бо гэтага першай ўмовы таго, што нам вальней будзе жыць у сябе дома.

«НН»: А што рабіць апазіцый, ці варта ўзделыцца ў наступных прэзідэнцкіх выбарах?

СД: Варта ўзделыцца ва ўсім, што спрыяе пашырэнню беларушчыны.

«НН»: А калі прэзідэнт Беларусі пачне размаўляць па-беларуску?

СД: Або пасля таго, як па-беларуску загаворыць апазіція, або пасля таго, як апазіція перастане што-небудзь значыць.

«НН»: Як спыніць русіфікацыю?

СД: Русіфікацыя — з'ява субардынацыйная. Калі ты па-за субардынацыйнай, лічы, што ты яе спыніні.

«НН»: Хто сёня ёсць увасабленнем беларускага нацыяналізму?

СД: Мова.

«НН»: У адным з ніядаўніх эсэ Вы напісалі, што мы цяпер жывем у блаславенныя часы. Найжо беларусы не здолыўнаса?

СД: Лепшых часоў за гэтага ў агльяндністравіцтве не было.

«НН»: Некалі Вы пропанавалі формулу Беларушчыны «мова-вёска—Вільня». Ці час не паказаў яе памылковасць?

СД: Не. Мова нас луцьці і адразнівае ад іншых (а што яшчэ?). Вёска — наша метафізічная зямля і наша метафізічнае цэла, на чым стаім і чым ёсць самі. Вільня — наш Аракап, наша віршыння па-наддэлано Беларусі, горад нашых самых высокіх мараў і самых патаемных ўжаданняў. У беларускай пазі ёсць толькі адзін горад-вобраз — Вільня.

«НН»: А што ўласна беларускага языка засталося ў Вільні?

СД: То, што і было заўсёды — Сядак (на фота). — Мы кінуліся ў Красны Беражок, але крыжко ўжо не было».

Крыжы паўсталі 1 верасня, надзені нараджэння Расіслава Лапіцкага (гледзі «НН» №34). Трэці з'явіўся за дзень да зіншчэння. Крыжасціўці праваслаўныя святар.

Мемарыяльны камень лежаць прастаўт даўжэй — каб забрудніць яго, спатрэблісаць спенеўальная тэхніка. Аляксей Сядак абясціц, што крыж будзе будзьці ставіць наноў, колків біх ні бурый.

Мікалай Кароткі: «А вы як думаецце?»

Сяргей Дубавец

нарадзіўся 17 верасня 1959 у Мазыры. У Мінск пераехаў з бацькамі яшчэ ў дзіцяцінстве. Скончыў журфак БДУ (1984). Быў адным з заснавальнікаў «Майстроўнік». Служыў у Савецкім войску. З 1980 разам з Вінцуком Вячоркам і Сержукам Сокалавым—Воюшам рабіў самвыдатускі праект «Люстра дэён». Быў рэдактарам газеты «Свабода». Ад 1990 жыве ў Вільні. З 1991 па 1999 галоўны рэдактар «Нашай Ніве», выхад якой аднайві.

насці не дадзілі пісменнікі ўзроўню Адамчыка, Мележа, Танкі? Чаму так мала раманаў пішацца?

СД: Такія рэчы не інспіруюць. Яны ёсць або не. Мы можам гаварыць пра інфраструктуру. Скажам, Сес Сібебрука можа выкачаніць ў суперская пэста. А Падлінка Качатковіч — у класнага празаіка. Хто ім падкінне шлях і реальнай драмозможа? Радзігэты з'яўляюцца часопісы. У часопісах працаўвалі Алесі Маса-

рэнкі — Яны Прядечы, якіх «заводзілі» ад наступнікаў, а не ад саміх сябе. Сёня такога німа. Даўжыцце мне часопісі, і я дадам вам Адамчыкаў і Мележаў. Новых, натуральна. Не ведаю, ці насамрэч раманы для таго, каб харатаўзіваць эпоху, і ці гэтага мы ў іх шукаем. Якраз злуху ў Адамчыка і Мележа хочацца падкарэктаваць здзяла.

«НН»: Ці пішацца Ваш раман?

СД: Гэта сёняшнікі «Бесы». Пры спрыяльным збегу абставінай я іх дапішу.

«НН»: Чаго Вам не хапае ў беларускай культуре?

СД: Мне ўсяго хапае. Культуры не хапае здаровы экспансіс, адпаведных жанраў і формаў. Але гэта я не пытанне да мене.

Гутарыў Эміцер Панкавец

Вайна з памяццю

Крыжы, пастаўленыя пад Вілейкай на месцы расстрэлу Расіслава Лапіцкага, прастаялі толькі тыдзень.

«10 верасня мясцовыя жыхары нам патэлефанавалі, што стаўшыся Аспінавацкага сельсавета Мікалай Гіль рагам з участковым міліцыйнерам у СВКузэл транспарт і паехаў ручыць крыжы, — расповідае адзін з ініцыятаў упшанавання Аляксей

22-гадовы Лапіцкі быў закатаваны саветамі ў 1950 годзе за стварэнне падпольнай арганізацыі, якая агтавала за незалежнасць Беларусі.

Сядак (на фота). — Мы кінуліся ў Красны Беражок, але крыжко ўжо не было».

Крыжы паўсталі 1 верасня, надзені нараджэння Расіслава Лапіцкага (гледзі «НН» №34). Трэці з'явіўся за дзень да зіншчэння. Крыжасціўці праваслаўныя святар.

Мемарыяльны камень лежаць прастаўт даўжэй — каб забрудніць яго, спатрэблісаць спенеўальная тэхніка. Аляксей Сядак абясціц, што крыж будзе будзьці ставіць наноў, колків біх ні бурый.

Мікалай Кароткі: «А вы як думаецце?»

да зіншчэння крыжкоў?

МК: Давайце з самага пачатку разбірацца: правильна яны ўстановленыя былі ці няправильна. Давайце вызначым, што першаснае, а што другаснае. А пасля ўжо шукаць вінаградага.

«НН»: Яны былі пастаўлены незаконна?

МК: А вы як думаецце?

«НН»: Але ж каля кожнай вёскі стаць крыжы.

МК: Дык яны ўзгадняю-

ца ў сельсавецце. Пасля прымаеца паштаванне. І у гарадах стаць крыжы... На роўні месцы паднімлі пытаны. А трэба дэйнічаць па парадку. Ёсць вызначаныя парадак. Іншай наставяць, дзе хочуць і хто хоча.

«НН»: Крыжы былі пастаўлены незаконна. А зіншчаны па загадзе райвыканкамі?

МК: Усё, да пабачэння... Кастусь Матушыч

Алёна Лапіцкая: «Пры Польшчы так не душылі беларушчыну, як цяпер»

11 верасня праваслаўныя памінаюць Дзень адсячэння галавы Івана Прядечы. У праваслаўнай традыцыі на дзень «Івана Галавасека» памінаюць бязвінна забітых. Акурат на гэты дзень 92-гадовая Алена Шарэпа-Лапіцкая ездзіла на месца расстрэлу свайго брата Расіслава.

Яны з братам нарадзіліся ў вёсцы Касуты на Вілейскім, у сям'і праваслаўнага святара. Каля самай царквы — захавалася — стаў дом Лапіцкіх. На яго месцы ціпэр «каланісты» — так Лапіцкай называе дачнікай. Засталіся групка і сясені, якія яна садзкала.

Каля Касутаўскай царквы паставілі помнік знакамітаму ўкраінскому гетману Піліпу Орліку, таксама ўраджэнцу Касуты. Некалі паўстане і памятка па Лапіцкім.

у 1950 г. сядзеў Расіслав.

З Вілейкі скіраваліся ў Красны Беражок. Назінкенне памятных крыжкоў спадарына Алена рагаце з болем, на месца кожнага кладзе белья хрызантэмы.

У машыні 92-гадовай жанчыны разважае: «Думаю, улада памагае крыжы нічышць, бо Лукашэнка — камуніст!.. Быўнейшікі прафесар Мілікевіч, дык той які пасадаў — байніца. Я сябе адчуваю не як грамадзянка ў свабоднай дзяржаве, а як у акупаванай. Пры Польшчы так не душылі беларушчыну, як цяпер».

цяпер».

Вандроўку скончылі ў Вілейцы. Мясцовыя актыўісты нацыянальнага руху частавалі гарбатай, а спадарыня Алена захапіла для ўсіх пічорную долю вінаграду. Пра сам офіс вілейскай нацыянальной грамады яна сказала: «Эта дом-крапасць беларушчыны. А мэблія не багацейшыя, чым у майі даме».

Алена Лапіцкая хоча навесну высадзіць валонкі на месцы расстрэлу Расіслава. А на суседний хвой зладзіць гніздо для буслоў. Паўліна Купрыс

«Немец» на чале Саюза палякаў

Улады ўспомнілі пра Станіслава Сямашку пасля серыі скандалаў, звязаных з парадкаваннем нямецкіх могілак.

Піша Вольга Жарнасек.

12 верасня ў Гродне адбыўся VII з'езд праўладнага Саюза палякаў у Беларусі. Старшыней на белзілтрнатаўнай аснове абраны вядомы прадпрымальнік Станіслаў Сямашка. Яго называюць па-рознаму: гродзенцы — «чалавек-гасцініца», партнёры па бізнесе — «немец», а шчучынцы — размовах з намі — чалес словамі негазетнага характеру.

Абраны Адміністрацый прэзідэнта

Сямашка з першых хвілін на новай пасадзе пачаў актыўную кідаць кампіні ў бок Польшчы і незалежнага СПБ. «Непрымалына, калі адны палякі абліжваюць свабоду іншых», — заяўві ён. — Калі мы не даможамось разумэнню да краінніцтва Польшчы, мы дойдзем да Еўрапаўсаюза. Но свабода для палякаў вышыцца за ўсё».

Інфармацыя пра тое, што новым старшынам афіцыйнага Саюза палякаў стане прадпрымальнік Сямашка, з'явілася яшчэ да з'езда арганізацыі. Пра гэтага ў сваім блогу напісаў старшыня Галоўнай рады незалежнага Саюза палякаў Андрэй Пачобут. Маўлюць, Сямашку высілілі ў Адміністрацыю прэзідэнта і парайлі «згушдаць пра свае карані». Раней у польскім руху ён заўважыў: «Не быў».

Кандыдатура гродзенскага прадпрымальніка пасуе на даценую пасаду. Ён валодае вялікімі бізнесамі, вядомы місіонерскімі жыхарамі, сам ён чалавек амбітны... і мае досыць цікавыя мінулае. Апошні пункт неабходны ўладам.

На пытанні адказваў пагрозамі

Гісторыя «цымніага мінулага» Станіслава Сямашкі вылезла 6 гадоў тому, калі журналісты газеты «Советская Беларуссия» правілі расследаванне адносна незаконнага будаўніцтва на Гродзенскіх ме- мерыялаў нямецкімі салдатамі.

Улетку 2000 года ў Шчучыні раптоўна з'явіліся мемерыяльныя могілкі нямецкім салдатам, што заўгнулі падчас Другой светавай вайны. На мемерыяльных плітах прысутнічала сімволіка Народнага саюза Германіі па даглідзе за ваісковымі могіламі. Журналісты даслаў запыт пра іх датычненіе да будаўніцтва мемерыялаў на Беларусі, але адказ засведчыў, што арганізацыя не мае нікай дачынення да дадзенай справы.

Праз некалькі месеціў стала вядома, што будаўніцтва могілак ажыццяўляў гродзенскі прадпрымальнік Станіслаў Сямашка. «Советская Беларуссия» надрукавала пра гэты факт паласны артыкул. Ён называўся «Бізінэс на могілках? Будаўніцтва незаконнага мемерыяла».

Пра гэта ж стала вядома, што прадпрымальнік будаўніцтва ажыццяўляў анатагічныя мемерыялы і ў сямі іншых гарэдах на Гродзенскіх землях. З чаго б гэта? На спрабы журналістаў высветліць прафіль у самога прадпрымальніка, той адказаў пагрозамі ў іх адрас.

Увесну 2003 года стала вядома, што мемерыял ў Шчучыні знесены. Адтварднае расшынне падпісаў місіонераў рыйвянкам.

Як удалося высветліць гродзенскай прокуратуре, гісторыя пачалася яшчэ ў канцы 1990-х. Пасля паседкі ў Германіі Станіслаў Сямашка заключыў дамову пра добраўпарадкаванне мемерыяла захавання часу Першай светавай вайны ў Гродні. Спачатку ўсе было законна: ён звярнуўся ў гарывянкам, які дазволіў рэконструкцыю прайвакансіі нехобных умоваў. Але Сямашка распачаў працу адразу ж. Паколькі ў выканкам пасыпілі лісты абуранных гарэдан (дый

Сямашка Станіслаў Людовігавіч чалавек, які ў 1980—1985 гадах быў на заробках у Германіі.

прадпрымальнік. Нараціўся ў 1952 у Шчучынскім раёне. Скончыў Воранаўскае ПТВ, Жыровіцкі сельскагаспадарчы тэхнікум і Гродзенскі сельгасіністытут. Працаўваў тэхнікам на Шчучынскім аэрадроме. У 1980—1985, амаль адначасова з Пуціным, — на заробках у Германіі. Пасля вяртання заняўся прадпрымальніцкай дзеяльніцтвам у Шчучыні, з 1997 — у Гродні. Уладальнік гандлёва-гасцінічнага комплекса «Элен» у Шчучыні і «Сямашка» ў Гродні, будаўнічай кампаніі «Рамбудмантаж», ААТ «Універсал-груп» і ААТ «Еўрапрэстыж». Жанаты, мае дачку.

документаў прадпрымальнік не падаў), працу спынілі. Тады яго прыцінцілі да адміністрацыйнай адказніцы, але гэта не спыніла будаўніцтва.

У Парэччы і Лічыцах насамрэч маючыца захаванні нямецкіх салдатай часоў Першай светавай вайны. Сямашка ж паклал там піліт «ахвірам Другой светавай вайны». Калі яго абвінавацілі ў фальсіфікацыі, нарады былі зменені, але толькі на расійскай мове. У некалькіх месцах паступілі мемерыялы, дзе наяўнусць парэшткі, наогул, ніколі не ўзгадвалася.

Установлены таксама і датычнасць Нямецкага народнага саюза да дзеяньні прадпрымальнікі на пачатковай стадіі. Знойдзены да-

кументы, у якіх арганізацыя просіць Сямашку быць іх прадстаўніком ў Расіі і Беларусі, а таксама гарантует аплату выкананых ім работ. Пракуратура высыпіла, што пераводы грошай з Германіі не былі зафіксаваны на адным з рахункаў прадпрымальніка, хадзячыя меркаваць, што могілкі нямецкім салдатам ён абсталёўваў не за свае сродкі.

Да таго ж Сямашкам быў парушаны і Указ прэзідэнта №231 ад 30 лістапада 1994 года «Аб паляпшэнні працаў па ўвекавечненні памяці абаронцаў Айчыны і ахвіяў вайны», паводле якога толькі дзяржаўныя органы павінны вырашыць, дзе і якія мемерыялы ўсталёўваць.

Этага гісторыя ледзі не давіла да міжнароднага скандала. Дарчы, нямецкі бок быўбачыўся перад беларусамі за інцыдент і прапанаваў свою дамаготу ў яго вырашэнні.

Як бы там ні было, адказніцы за свае дзеяньні Станіславу Сямашку не панес, а сёйнішня «Советская Беларусь» ўжо бадзёра піша пра новаабранага кіраўніка Саюза паля-

каў як пра «пастпховага прадпрымальніка», прынцып якога «не прасіць гропі, а разам ствараць умовы для працы».

Прагнозы

З прыходам Сямашкі ў якасці кіраўніка СПБ раскол арганізацыі, мусіць, паглыбіцца. На гэта ўказваючыя выказванні новаабранага старшыні і сам ход з'езда. Гродзенская міліцыя затрымала карэспандэнта газеты «Rzeczpospolita» Пятра Касцінскага, які прыхеў на форум. Ніводнага журнالіста з Польшчы ўзупелені не дапусцілі. А журнالісту Яну Роману не дазволілі нават аптыгваць людзей калі будынка, дзе праходзіла мерапрыемства.

Польскі бок цалкам прайграваў праўладны з'езд. Прадстайнікі пасольства на яго не прыйшлі. У польскім прэсе з'явіліся некалькі негатыўных зшыў пад абароне новага старшыні і па ягоныя варожыя зяўні ў бок Польшчы. Падобна да таго, што дыялог з этнічнай радзімай у «немца» Сямашкі пакуль не ўдаецца.

АД РЭДАКЦЫІ

Чаму важна спагадаць польскай меншасці?

Кожная этнічнае ці рэлігійнае меншасць робіць нашу краіну больш разнастайнай і культурна багатай. Абязважак монгага — бараніць слабага. Так і абязважак тытульнай нацыі — дапамагаць міншынам. Тому «НН» шмат піша пра культурны і жыццё меншасці.

Чаму няправільна, каб дзяржава кантроліравала СПБ?

Нацыя і краіна моцнія тады,

калі яны з'яднаныя не толькі моцнай уладай зверху, а моцнымі супольнасцямі знизу. Дзяржава ствараеца своеасаблівай «дамавай грамадзяніна», якія дэлегуюць ёй частку сваіх правоў і бяруць перад ёй пэўныя абавязкі. Самыя заможныя і дынамічныя супольнасці паўстали на Захадзе — акурат там, дзе моцная грамадзянская супольнасць. Грамадства павінна быць першасным, а дзяржава — другаснай. Иначай пачынаюцца злouжыванні ўладай, а чалавек робіцца вінцікам.

Начная свобода

Поўны агляд дні

Бліц-аналіз экспертаў

Нечаканы госьць

Барды

22.00-23.00

больш чым радыё

«Падваеннем» Саюза палякаў у Беларусі адбылося ў сакавіку 2005 года, калі на чарговым устаноўчым сходзе старшыней арганізацыі была абраная Анжаліка Борыс. 27 жніўня ў Ваўкавыску пры падтрымцы ўладаў з'езд. Аднак Еўрапейскі саюз польскіх аўтаданнія не прызначыў паўторны з'езд СПБ, залівішь, што Анжаліка Борыс з'яўляецца пай-нападнаправленым кіраўніком арганізацыі. З таго часу ўлады імкнуліся «прыдушиць» арганізацыю на чале з Борыс. Саму Борыс дэмантаваў на БТ, аднойчы ўсе машыны нават кінешылі наркотыкі. У паштовыя скрыні ў доме, дзе яна жыве, не вядомыя раскідалі брыдкі ўлёткі пра耶. У той час, як адзначаюць прыхільнікі Борыс, з пачаткам так званай лібералізацый цікі на арганізацыю паменшыўся.

**Старшыня Саюза палякаў не ўмее
гаварыць па-польску?**
На з'ездзе ён прачытаў нейкі даклад па паперы, а потым сказаў, што будзе прамаўляць па-расійску, і далей усё было па-расійску, піша ў сваім блогу журналіст Андрэй Пачобут. Тому ў залу ў не пусцілі нікога з польскіх журналістаў, мяркуюць. Інакш гэта было б галоўнай навіной — старшынёй нацыянальнай арганізацыі паставілі чалавека, які не размалюе па-польску!

Нацыя і краіна моцнія тады,

9 верасня на Кастрычніцкай плошчы пройшла акцыя пратэсту супраць уводу на тэрыторыю Беларусі расійскіх войскі ў рамках вучэння «Захад-2009».

Яе арганізатарамі былі «Ёўрапейская Беларусь» з «Малым фронтам».

Не паспелі дэмантранты разгарнуць распісяжкі «Russian army, go home!», які да іх падбеглі аманаўцы і началі запіхаваць у аўтасакі. Некаторых пратэстуюці мнона зблі. Змітру Бародку з Барысава зламалі нос.

Усяго затрымалі 17 чалавек, сярод іх Зміцер Бандарэнка («Хартыя-97»), Зміцер Дашкевіч («Малады фронт»), Віктар Івашкевіч (Партыя БНФ). Да гадзіны ночы яны знаходзіліся ў пастарунку, а потым іх перавезлі ў ізалятар на Акросціна.

На наступны дзень суддзі Цэнтральнага раёна Мінска асудзілі затрыманых да розных штрафаў (ад 5 да 25 базавых величынь). Агулам апазіцыянерам прысудзілі 199 базавых величынь, што складае 9 мільён 965 тысяч рублёў. Вось табе і свабода думкі.

ЗП

Юра Дземідовіч сыграе ў беларускім фільме жахаў

Яго здымае аўтар «Акупацыі» Андрэй Кудзіненка.

Праз зялёніны голкі прафіяна сонца. Святар-уцікач туманаю раніцай крохыць па лясной дарозе. **Насустрач яму выходзіць італьянскі партызаны-гарыбальдзійцы (на фота).** Святар падсаджваеца на вазок, эмагара ўтрачыста рухаўца па дарозе.

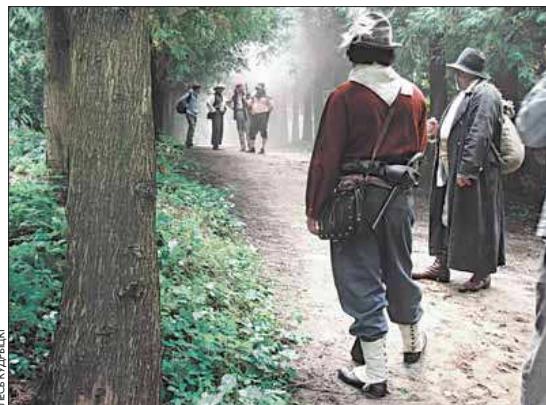
Гэта фінальныя кадры фільма «Масакра», здымкі якога пачаліся 14 верасня. Італьянскім лесам стала алея туўы ў Батанічным садзе, зухватага святара сыграў актор Аляксандр Колбышыў. Канём кіраваў рэжысёр Андрэй Кудзіненка ў касцоме кучара, а партызанамі выступілі іншыя ўдзельнікі злыничай групы: аператар Аляксей Убейвоў, мантажнік Аляк-

сандр Дэбалюк, мастакі Артур Клінаў і Антон Гвоздзікай. Музыка Сяргей Пукст граў на мандоліне Бердзі.

Новая стужка «Масакра» паводле матыву «Локіса» Праспера Мэримэ — гатычная трагикамедыя жахаў. Як кажак сам рэжысёр — бульба-хорар, калі і страшна, і смешна. Дзеянне фільма адбываецца ў Беларусі пасля паўстання Каліноўскага. Але вайна не завершана. Акупантны сутыкнущца з мядзведзі-пярэваратнімі.

Журналісты атакуюць рэжысёра: «А кроў калі будзе? А адмысловыя эфекты? А кіпцюры і зубы чалавека-мядзведзя?»

«Мядзведзь Сцяпан будзе», — не жадае раскрываць карты

творца.

У новай карціне граюць Аляксандр Колбышыў, Святлана Зелянкоўская, Сяргей Журавель.

Запрошаны ў карціну і малы сплювак Юры Дземідовіч. Як паведаміў Андрэй Кудзіненка, у карціне вакантная ролі хлопчыка, якога на сцэнары таксама кітчуюць Юрам. Хлопчыку ідэя

зняцца ў кіно спадабалася, адно пратэстуюць курараты з БТ — баяцца, каб спявак не прастыў перад «Ёўрабачаннем».

На «Масакру» выдзелена 5 млрд рублёў. Здымкі мусіць завяршыцца 27 снежня, а здача карціны запланаваная на 2 ліпеня налета.

Андрэй Расінскі

Глен сказаў: «Паехалі!»

Мінскае «Дынама» выйграла першы матч у новым сезоне Кантynentalnaya hokejnyi liga. 14 верасня гадзінніцу Глен Хэйлананерамаглі «Салават Юлаеў» у серыі булітаў з лікам 3:2 (0:0, 2:1, 0:1, 0:0, 1:0).

«Дынама» набірае першыя два балы, менавіта столь дзецизіза перамогу ў overtтайме і ці па булітах. Але каб выйграці ў асноўны час, было б трэба балы. Першы матч у суботу мінчужы прыграілі ў Санкт-Петэрбургу мясцоваму СКА з лікам 0:2.

У Захадній канферэнцыі «Дынама» займае 10 радок з 12.

Наступны матч «Дынама» правідзе ў сераду, 16 верасня, супраць «Авангарда». У пятніцу, 18 верасня, гульні з казахстанскім «Барысам».

Потым — трэтульны гасцініца. Затым зноў некалькі матчоў у Мінску. Першы ў Мінску — 30 верасня з «Атлантам».

Да пераезду ў «Мінск-Арэну» гульня праходзіць у Палацы спорту. Пачатак 19-й.

ЗП

У Кіеў паедзе «Чароўны трусік»

Па 12 балаў усім удзельнікам адбору на «Дзіячэ Еўрабачанне» налічылі адразу ж перад галасаваннем. Каф крыўдна не было. Найвышэйшая балы Юрью Дземідовічу (на фота) падарылі Брэст, Віцебск і Мінск. Па 8 балаў дали Гродна і Магілёў, 10 — Гомель. І сяве 12 балаў дадало журы.

Як гэта ні сумна, ніводзін з конкурсантамі не праспіваў па-беларуску. Песенка пераможцы беларускага адборчнага конкурсу, дзякуючы літаратуре Сяргею Балахонаву, загадаваць і на роднай мове. Але толькі ў межах праекта «Тузін. Перазагрузка».

Дзіцячы конкурс «Ёўрабачанне-2009» пройдзе 21 лістапада ў Кіеве.

СП

PHOTOMEDIA.NET

Віда фіналу можна пабачыць на сایце nn.by

СЦІСЛА

На Гомельшчыне кавуны крадуць сотнямі

Распачатыя дзве крыміналныя справы па фактах масавага крадзяжу з гародчыкі Акцыябрскага (Рудабелкі) за два дні з агарода скралі аж сто сакавітых гіганцікіх ягадаў. Кавуны агульнай вагой 200 кг прапалі з гародчыка ў Лоеўскім раёне.

Кавуны сталі масава вырошчваць з паяцпленнем клімату і з'яўлением раянаваных гатункаў.

Наймаверная канцэнтрацыя прыгажосці ў сталіцы: конкурс на конкурсе ёдзе і конкурсам лаганяе. 70 удзельнікі конкурса «Інтэркантыненталь-2009» сабраліся з усяго свету. Беларусь прадстаўляе Марыя Есьман — з валошкай у валасах.

I кавалак Святой Русі

Наведайце стракатую
Астравеччыну, пакуль няма
АЭС. Піша Алеся Пілецкі.

У Слуцку ўёс па-людску,
У Орши не горшай,
У Мінску — па-свінску,
А Астравец — этага свету канец..

Такой прымайскай мяніе сустрэлі
аднакурснікі ў Гродне, калі я прыехаў туды з Астравеччыны.

Можна крыдуваць на такое катэ-
гарычнае сцверджанне, але ігэты па-
межны раён сёняня насамрэч выглядае
канцом беларускага свету. Мяжа тут адчуваецца ва ўсім: у вялі-
кай колькасці памежнікаў і мытні-
каў, аўтамабіляў з літоўскімі нум-
рамі, прадуктах і таварах з суседніх
краін, шматмоў жыхароў і нават
дзікасці мясцовай прыроды.

Кавалкі Літвы

«Лабасы! Лабасы едуць!» Такім
крыкамі мясцовыя дзеци сустракаю-
цца фуры і легкавікі з Літвы.

У самой Літве жыхары Астравеч-
чыны бываюць часта, і шмат хто
живе з розніцай п'янаў там і тут.
Літоўцы таксама не адстаюць —
прыезджаюць за таннайшым палі-
вам. Патоў бок мяжы большасць на-
селеніцтва размایліе на той самай
мове, што і жыхары Астравеччыны,
хіба толькі польскіх словаў ужываю-
ць больш, а расійскіх менш. Літоў-
скамоўныя вёскі пачынаюцца за
Вільніем. Аднак і на Астравеччыне
есть некалькі такіх, дзе можна пачуць
літоўскую гутарку. Рымдзіоны і
Гервяты — найбуйнейшыя вадомості. Там
нават дзеци малыя да сёняня размай-
ляюць дома па-літоўску, а машта-
бам Літоўская культура-адука-
цыйная цэнтра ў Рымдзіонах мож-
на толькі пазаіздзіць.

Фесту Гудагаі

Літоўцамі, аднак, жыхароў Астравеч-
чыны не называюць. Часам назы-
ваюць іх палякамі. Чаму тут
здыўляцца — алінай царкva на цэці
рабіла бы падавана толькі ў
1990-я гады. Раней існавала толькі
страверская царква XIX ст. у
Стрыпішках, ціпэр не дзейнічае.
Іга за 3 км ад мяжы са Свін-
цянскім раёнам Літвы. Тамтэйшая
мясцівасць называецца ў нас Свя-
тая Русь. Спрэс каталік жывуць на
Астравеччыне. Праваслаўныя — этага
збыльства прымэдзікі. Называюць
дых называюць — чінота з tym не па-
робіц. А восьпольскую мову ў ва-
коліцах Астраўца паучуць складана.
Толькі палякі-ксяндзы да паства на

Батанічны сад пры касцёле ў Гервятах.

ёй звяртаючы, дык то нядоўга.

У Гудагай можна пабачыць абраз
Мані Божай Гудагайскай, які быў
каранаваны ў 2007 годзе. Тамсама
месціцца невялікі жаночы кляштар
кармелітаў. Штогод 16 ліпеня ў Гуда-
гай ладзяць вялікі фест. Самы
відовішчным дзеяствам фесту
з'яўляецца адымысловая працэсія,
пад час якой па містэцку праносяць
каранаваны абраз. Ігэта свята вартасе
увагі — атмасфера непрадавальнай.

Адэтнографа Марыюша Каваль-
скага міе даволіло чуць, што на Астравеч-
чыні ён сустрэў самых беларускіх
беларусаў ва ўсій краіне. Можа, яно і так. Не раз дадаўлялася чуць, як мяс-
цовыя падлеткі смыюцца з набытага ў
гарадах старадынным землякамі
расійчынамі. Мой бацька, калі малы
бегаў, называўся Алемесем, і толькі ў
школе настаўнікі зрабілі з яго Сашу.

Вёскі, прырода і людзі

Назвы вёсак на Астравеччыне пе-
радаюць спачтыну розных племенаў,
нашчадкі якіх ліліся ў беларускіх эн-
тас, — славянскіх і балцікіх. Астравеч-
чына якраз была ў сэрыі балцкага

Налычанскага княства. Гудагай — ад
літоўскага «гудас». Гудамі даўней
літоўцы называлі беларусаў. На по-
ўдзені ад балцкага рухаліся ад Балтыкі
да Чарнамор'я готы, беларусы назу-
жды засталіся ў этнічнай памяці
літоўцаў потым — гудамі.

Байданы размешчаны ўсяго за
два кіламетры ад Дайніўкі, назва
якой паказвае, што тут некалі аспіл-
ліся вады з лягушнага племені
Дайнава, ад літоўскага «дайнішт» —
што значыць «спявашы». Акрамя вё-
сак, якіх прыносяць жылыя і закінуты
хутароў. Цэнты на нерухомасць
разька завагаціся пасля вестак аб бу-
даўніцтве АЭС.

Сарачанскія азёры

Калі адымыслова ехань на Астравеч-
чыну з мэтай адпачынку блізка да
природы, то дыгі згатаў вартасе
выбіраюць паўночную частку раёна. Там
месціцца Сарачанскія азёры —
ажно 12 вадаёмів, злучаных паміж
сабой пратокамі. Асабільна малдуні-
чых хутараў. Цэнты на нерухомасць
зільня ўсе паўнічаць. Аб экалогіі
людзі пакуль не думаюць. Вось і ча-
каюць на Астраўца расійскага крауды-
ту на будаўніцтва той станцыі нават
бульбы, чым па презідэнці.

Пакуль станціі няма. Пачалі быті
будаваць дамы для працаўнікоў
АЭС, але спініліся на ўзроўні кат-
ланаванца. Зільня языкі казуюць, што
станцыя пабудаваная не будзе.

ма імёны брата Казіміра Свяяка
Альбіна Стаповіча — кампазітара,
грамадскага дзеяча, пасла ў польскі
Сойм, а таксама Адольфа Клімоні-
ча — аднаго з лідероў беларускіх
хрысціянскіх дэмакрататаў.

АЭС

Калі летас было вырашана буда-
ваць першую беларускую АЭС на
Астравеччине, насељніцтва раёна з
палёткай уздыхнула. Чаго можна
паграбаваць ад людзей, калі на цэлі
раён аднае віліке прадырдзевства —
Альбуская кардонная фабрыка. Таму
люди і спадзяюцца на новае
будаўніцтва як на адзіні шанец менш
прадуць пакуль не думаюць. Вось і ча-
каюць на Астраўца расійскага крауды-
ту на будаўніцтва той станцыі нават
бульбы, чым па презідэнці.

На Астравеччыне знойдзіліся толькі
стадні гатэль на Астравец, прычым з
суботы на нядзелю вам не дасць
засніць вяселле ў суседніх рэстараціях.
Можна скарыстацца паслугамі
аграсадзіўцаў у прыездаўных
Ключаніах, а таксама сядзібамі
сумежных з Астравеччынай раёнаў.

Рай для ровараў

Густая сетка вёсак і хутароў
робіць камфортынным падарожжа па
гэтым «канцы беларускага свету» на
ровары. Стартаваўшы з чыгуначнай
станцыі ў Гудагай, можна праз Астравеч-
чыніцах да Гервятаў, адтуль у Вар-
ніны, Міхалішкі і далей на поўнач —
у кірунку Сарачанскіх азёраў. У цэ-
лым працягласць маршруту складзе-
кала 60 кіламетраў у адзін бок. Яны
даць апаніе ўсе прылагоджанія і
разнастайнасць мясцовага ландшафту.
У рэках уздоўж маршруту суст-
ранакацца фарэль (стронга), а ласі
проста па дарогах шашыруюць.

Алесь Пілецкі

Подзякі А.Ю. за дапамогу ў пад-
рыхтоўцы артыкула.

На Астравеччыне знойдзіліся толькі
стадні гатэль на Астравец, прычым з
суботы на нядзелю вам не дасць
засніць вяселле ў суседніх рэстараціях.
Можна скарыстацца паслугамі
аграсадзіўцаў у прыездаўных
Ключаніах, а таксама сядзібамі
сумежных з Астравеччынай раёнаў.

Сядзіба «Ключаны

размешчаная на тэрыторыі заказніка
«Сарачанскія азёры». Сюды можна
trapіць як на лягушнім транспарце, так і
скрыстацца з аўтобусам маршруту
«Мінск—Свір».

Тэл. (029) 365-64-59, e-mail:
kor_olga@list.ru

Конна-спортовы цэнтр «Гіпіка»

месціцца ў вёсцы Грыцы Ашмянскага
раёна. Сюды зручна дабрацца як з
Ашмян, так і з шашы Мінск—Вільня.

Тэл. (029) 355-13-73, e-mail:
hipika@tut.by

Сядзіба ў Солах

Солы размешчаны на чыгуначнай
сплынчыце, і гэта вельмі спрыяльнае дасцёд —
сплынчыца большасць цягнікоў.
Скарыстаўшыся момантам, можна
наведаць месца нараджэння
Ф.Багушэвіча. Негадалёк таксама
знаходзіцца Крэўскі замак, Гальшаны,
садзіба Агінскіх у Залессі.
Тэл. (029) 971-40-41

Як атрымаць дазвол на ўезд у памежную зону

Праз памежны
Гудагай цягнікоў
курсye шмат. Праўда,
Гудагай знаходзіцца ў
зоне шчыльнага
памежнага кантролю,
і прыйдзецца
паклапацца аў-
дзволе на ўезд у
памежную зону.
Ціпэр працаўдара
атрымання такога
дазволу спрошчаная.
Дастатковы звязкі
у месцы жыўтарства з
адгэвеннай заявай.

Das ist Kriwi-band

АЛЕКС ПІЛЕНКІ

Найвышэйшай формай ўжынинна гара рока ёсць фольк. Альфа і Амета (шт «Бітлз» і «Дып Перліг») гэтага наўгаронку, «Песніры», не мудруючы, пабудавалі на народных спевах кар'еру. Неразбунденыя прыхільнікі гітарнай электрычнасці, Слава Коран і Піт Паўлай, пазыянічуючы сябе як найдалей ад бабульчыных мелодый, не-не ды звірталіся да фальклорнага матэрыялу. А што ка-цаць пра «зала ты» супольнік рок-

музыкі «Народны альбом», прагэты рок-брута, але фольк нега.

Таму ніяма дзея, калі пры канцы 1990-х бліскучы «Крыві», колішніе адгалінаванне фолькладэрнавата «Палац», уздын пагоды і дзені былі прылічылі да самых папулярных рок-гуртоў краіны, а набудаваныя на народнай аўтэнтыцы «Хай-лолі» і «За туманам» — аднымі з найлепшых альбомаў у гісторыі беларускай рок-музыки.

Пасля доўгага адцінку невыступаў у Беларусі «Крыві» зрабіліся хэллайнерамі фольк-фэсту «Камяніца» пад Мінском. Пра вяртанне, якога не было, пра новае аблічча гурту, які застаўся верны сабе, інтэрв'ю з Веранікай Крутловай.

**«Наша Ніва»: Вераніка, такім чы-
нам, «Крыві» вяртающа дамоў?**

Вераніка Крутлова: Я не вяртаю-
ся, бо ніколі не з'ядржала. Плёткі

ўсё гэта, няпраўда. Можа, мой дом і там, дзе мае любія людзі, але Радзі-
ма адна — Беларусь. Так, збоўшчага я знаходзілася ў Нямеччыне: там ёсьць праца, ёсьць запрашэнні. Мнестак
працей. А «Крыві» як быў, так і ёсць. Як спявалі беларускі фальклор, так і співаюць. Я заўсёды каку падчас выступу: Das ist Kriwi-band. Wir kommen aus Belarus. Мы —
гурт «Крыві», мы прыхалі з Бела-

русы.

**«НН»: Але адчуваце, што ця-
пер дома да вас трошкі менш уваў?**

ВІК: Адчуваєм. Працоўны момант: ёсьць узвізы, ёсьць і падзенні. Можа, раней і быў першыннак, так бы быў, дэкрэтны адпачынак — у міне нарадзілася дачка, — але асаў-
ства для мене нічога не сканчалася і не перарывалася.

**«НН»: А які ў вас адносіны з
былымі ўзэльнікамі гурту, Юры-
ем Выдронкам, Эмітром Вайнош-
кевічам і Пітам Паўлаўым? Ці со-
чыце за іх далейшай творчасцю?**

ВІК: З Выдронкам, на жаль, не падтрымліваю адносінай. А са Эмітром і Пітам перыядычна дзе-
нідзе сустракаемся на супольных ту-
соўках па «Народным альбоме», на-
приклад. Нармальная адносіны з
ім, чалавекам. Але за хіміі творчас-
цю не асаўлюю сачу: мае інтарэсы
найшлі трохі ў другі бок.

**«НН»: Пасля таго як вы зняліся
у «Наставі Слуцкай», а вашы
песні пайшлі ў саундтрэк стужкі,
«Крыві» запрашылі на ТВ, вы раз-
давалі інтэрв'ю... А як чиер у вас з
масавай культурай? Ці вы пачувае-
цесь яе часткай?**

ВІК: Рыбак — гэта супер, гэта доб-
ра. Але «Крыві» не поп-гурт, у нас

свае пэўныя крытэрыі: нам не важна
колькасць, важна якісць. Гэта, тады
мовіць, хто на каго вучыўся.

**«НН»: Што сабой уяўляе сучас-
ны «Крыві»?**

ВІК: Прафесійная музыка. Граем
толькі беларускі фальклор, але
ідзём у нату з часам, з эўрапейцамі з моладзю. Маєм стыль этна-джаз, або
клубнае этна, і намагаемся яго піль-
навацца. Гэта адмысловы нафірунак,
разлічаны на піпершы на маладых, ад-
аптатыцы фальклорнага матэрыялу на
розныя гусі. Апрацавалі старыя песні:
«За туманам», «Добры дзень», да-
дадлі новых. Па-іншаману, па-ні-
менку, ёсьць толькі аліні нумар, дзе
рафронам гучыць «Ziažulia, ziažulia». З
нефальклорных — антывансенная
песня Марлен Дзітрых «Адзе ж ты
кветкі?», пераадлена на беларус-
кую. Пішам новы альбом, працы вя-
дущыца цэлы год. Ездзім: Францыя,
Данія, Польшча.

**«НН»: А што можаце парады-
слухаць з беларускай музыкай?**

ВІК: Я фанатак Івана Іванавіча
Кірчuka. Безумоўна, «Гроўца» —
твар нашай краіны. А яшчэ «Гаротні-
ца», «Джамбібу».

**«НН»: Якім беларускім публі-
ката? Якім беларускім публі-
ката?**

ВІК: Цудоўная ідэя. Вельмі спа-
коіна, волына, демакратычна. Добры
настрой, добрае паветра. Увогуле,
«Крыві» хочуць выступаць дома: на
фестах, у клубах — куды запросяць...

Гутарыў Павал Касцюковіч

«Крыві» можна ўбачыць і пачуць

на ўсольмінскім канцэрце 19 верасня ў
Моладзевым тэатры эстрады
(вул. Маскоўская, 18а, ст.м. «Інстытут
Культуры»). Пачатак а 19-й.

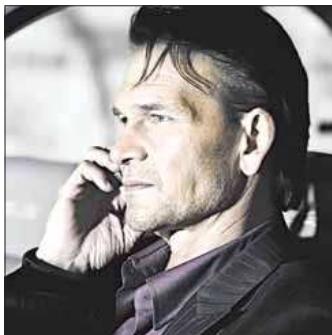
Патрык Суэйзі: праца важнейшая за боль

Трайчын мінімант на «Залаты Глобус» пачы-
наў сваю кар'еру як танцор і спявак у мюзі-
ках на Брайдвей. На самым выдыху халоднай
вайны ён паспей засвіціца ў антысавецкім
фільме «Чырвоныя світанак».

Зоркай Суэйзі зрабіўся, сыграўшы настаўні-
ка танцу ў касаробе «Брудныя танцы». Да
рамантычнага амплуа ён верніца ў «Пры-
відзе», сваёй самай паспяховай стужкі. Ён
грае забітага мужчыну, пазыўчанага цілеснае
адалонкі, што кранальныя бароніць каханку.

У дэктэйтальным серыяле «Звер» Суэйзі
здымаўся ўжо хвorum на рак падстрайнікавай
залозы. Ён не прымай болосуцішчынай у
часе здымак, каб не напакодзіць узроўню ак-
торскае гульні.

ЛК

МЫ САМИ

Адноўлены «Сцебярацкія быкі»

Сябры Таварыства аховы помнікаў на
Вілейшчыне аднавілі першасны выгляд ста-
ражытнага помніка «Сцебярацкія быкі». Ва-
луны сёлета былі пашкоджаны вандаламі.
Помнік уяўляе сабой піца валуну, якія раз-
мешчаны адзін за адным па лініі поўдзень-
поўнач. Каміні малі быць паганскім капіш-
цам або старэйтынам пахаваннем.

Як кажа адзін з удзельнікаў акцыі Аляксей
Лужынскі, «камяні траба даглядаць, бо ў Бела-
русы ёнадыні прыклад выявы рагоў-ры-
тонаў на камянях».

Сяргей Макаровіч, фота www.vialejka.org

Важная знаходка у мінскіх падземеллях

Пры аднаўленні царквы
Святога Духа знайшли
крыпты з паропіткамі
фундатараў. Саму царкву

знішчылі саветы, але да
трунай не дабраліся.
Крыпта можа стаць
сімвалам

незнічальнасці Мінска і

турystyczнай перлінай.

Царква Святога Духа

стане яшчэ адным
адноўленым будынкам
плошчы Свабоды, бытой
Ратушай, амаль цалкам
зруйнаванай царом пасля
акупацыі Беларусі, а
пасля саветамі.

**Каляндар
на spadchna.org**
Выдаваны ў інтарэц-кватэрах
сабраны актыўістамі клуба
«Сладчына». У ім пазначаныя
самыя важныя падзеі ў
гісторыі і культуры Беларусі.

**У Францыі — выставка
беларускага
фатографа**
У Перыніяне (Францыя)
праходзіць Міжнародны
фестываль фотожурналістыкі
«Visa pour l'Image». Адна з

выставаў складаеца з
работ выдатнага беларускага
фотажурналіста Віктора
Драчова. 52-гадовы Драчоў
здымае для агенцтва France-
Presse.

СМ; АП; Еўрапады

СЦІСЛА

найвобразнай. Ён піша без падтэк-
сту — гаворыць прости, пра што
думае, што боліць.

«Калі хочаце мець у Айчыне сва-
боду...» — гэта голас катэгарычны,
але да яго варта прыслухацца.
Калі пра чынавцаў ўжо першыя вер-
шы, адразу зразумеецца, чому зборнік
вышыў не ў дэяржыўдаваць.

Дарэчы, 23 жніўня Але́сь Чобат
адзначыў 50-годдзе. Рэдакцыя
«НН» далаўчыцца да віншавання.

Пра зборнік пытайцца праз
т.: (029) 327-54-86 (Язэл).

Але́сь Чобат. Калі
хочаце мець у Айчыне
свабоду... — Мінск, 2009.

Бамбёжка Баранавіч 15 верасня 1939 года

Другая светская война прышла на беларускую зямельку не 22 чэрвень 1941 г., а на два гады раней, калі Трэці Рэйх і ССРР дазволі Цэнтральную Еўропу.

15 верасня нямецкай авіяцыяй бамбіла Баранавічы. Пад атаку трапілі чыгуначы вузел і радыёстанцыя.

Калі ваксала немцы зіпчылі некалькі цынкоў. Былі паразены і забітыя.

Над радыёстанцыяй «Баранавічы» супрацьпаветранай абароне папічастыя падстэрэліць адзін з нямецкіх самалётаў DO-17, які не дацінтуў да аэрадрома, загарэўся і разбіўся калі Раствінбурга. Радыёаператар самалёта памер пасля ўшытка.

Даречы, на наступны дзень нямецкай самалётамі бамбілі радыёстанцыю ў Вільні і здолелі сплюніць яе. Тады сама яны нанеслі ўдары па адназначнай чыгункі Вільні-Баранавічы і зіпчылі 2 паянікі. На чыгуначы Баранавічы-Сарны таксама зіпчылі два паянікі. Пад удар трапіле чыгуначы вузел Маладечна.

Найноўшая ў Польшчы (пачала працу ў вясны 1938-га) радыёстанцыя знаходзілася на ўскрайку Баранавіч. Будынак, даречы, захаваўся. Толькі ціпер гэты цэнтр горада, рабен Старога парку. Польская ўлады выкармістоўвалі станцыю для пропаганды польчыцяні.

Ставілі польскую музыку, выступалі польскія жаўнеры, навукоўцы і знакамітасці. Вяліся пе-

мысловая забарона прайгравання на Баранавіцкім радыё беларускіх кружакаў Забойдзе-Суміцкага.

Непашкоджаная нямецкай авіяцыяй радыёстанцыя скончыла працу праз два дні — 17

верасня. Польская выведка паведамляла, што сувязь з радыёстанцыяй перарвана.

Станцыя дасталася саветам. Як згадваў у сваіх дакладных старшыня радыёкамітэта БССР Якельчык 11 верасня 1940 года: «Наўядніца радыёстанцыі ў Баранавічах дазволіла не толькі рэтрансляваць перадачы Москвы і Мінска, але і давала магчымасць весці альмовескі перадачы на Заходнія вобласці. У сувязі з гэтым праводзілася місіяўскае віячанне, якое займаў 3-4 гадзіны штодня. Туды ўваходзілі два выпускі «Апошніх навінаў» на беларускі мове і па адным на габрэйскай і польскай мовах. Калі паўтадзіны на дзень адводзіліся на гутаркі, што вяліся згодна з адпазолем прапаганды і агітациі».

Руслан Равіяка

Бліжэй да левага ніжняга краю здымка відаецца радыёвежа. Здымак выкананы пілотам Luftwaffe падчас бамбёжкі Баранавіч.

Цырымонія змены варты ў Брэсце з нямецкай на савецкую. 22 верасня 1939 года.

У гадавіну аўгустання БССР праз Баранавіцкую радыёстанцыю праводзіліся наступныя перадачы, што прымаліся ўсімі радыёузламі заходніх абласцей:

1. Выступ сакратара Баранавіцкага аблкама КП(б)Б т. Тура на тэму «С какими достижениями приходит Баранавицкая область ко дню освобождения от ига польских помещиков и капиталистов».
2. Выступ дэпутата Вірхоўнага Савета ССР т. Сяржанта на тэму «Мая дэпутацкая дэйнансць».
3. Выступ кіраўнікоў буйных прадпрыемстваў на тэму «С чем мы встречаем первую годовщину освобождения Западной Белоруссии».
4. Мастакаўская самадэйніца гарадоў Баранавічы, Брест, Беласток, Ліхавіцкага раёна, в. Падлескі і г. д.
5. Літаратурно-музычныя перадачы на тэмы «Чырвоная Армія — армія-вызваліцельніца», «Вызвалены народ», «Ленін і Сталін — арганізаторы беларускай дзяржаўнасці», «Савецкая дзеяньніца шчасливая дзеяньніца ў свеце».

Пакінуць вайну

3 верасня ў Мінскім Міжнародным адукацыйным цэнтры прайшла канферэнцыя «Акупацыя Польшчы ў 1939 годзе: шляхі прымірэння».

Першы дакладчык, Рыгор Лазыко з Гомельскага ўніверсітэта, адзначыў, што не цікавам згоды з таім пастановоўкай праблемы. На яго погляд, не можа быць размовы аб прымірэнні, калі канфлікт, маючыя кароні ў вераснёвых падзеях 1939 года, у сучаснай Беларусі папросту не існуе. Так, як не існавала беларускай дзіржавы ў тых часах. Натуральна, што Беларусь не можа разглядзіцца як узельнік акупацыі Польшчы.

Спадар Лазыко таксама зазначыў, што «паход савецкай арміі ў верасні 1939 года нельга называць адназначна вызваленчым». Такая трактоўка патрабуе карэктніц. Беларусь з-пад польскай адміністрацыі трапіла пад савецкую. Гэта нельгма называць вызваленнем».

Становіща польскага насельніцтва на землях Заходній Беларусі афінаваў Войцех Сляпінскі з Беластоцкага ўніверсітэта. Паводле польскага даследчыка, беларусы не неслі пагрозы польскай адміністрацыйнай

іністрыцыі ў верасні 1939 года. Ніякіх антыпольскіх выступаў у першыя тыдні вайны не было — яны пачаліся толькі непасредна перад наступленнем савецкіх войск.

Спадар Сляпінскі адзначыў, што «пасля савецкай акупацыі Заходній Беларусі колыксьць палітычных матываваных забойстваў прадстаўнікоў польскай адміністрацыйнай тут значна пераўзыходзіла колыксьць аналагічных забойстваў на землях Заходній Украіны, што дазволіла нечакана».

В. Сляпінскі таксама гаварыў аб памылковай палітыцы польскіх уладаў на тэрыторыі Заходній Беларусі, што стала адным з фактагаў прызначынага стаўлення беларускага і юдыёўскага насельніцтва да новай улады.

У дыскусіі, якая распачалася пасля выступаў дакладчыкоў, было заінтарысавана пытанне супрацьнага часу ўз'яднання Заходній Беларусі і Беларусі Савецкай. Георгій Лазыко падсумаваў, што можна гаварыць аб трох этапах аўгустання. Першы — 17 верасня 1939 года, калі адбылося падпрацаванне Заходній Беларусі савецкай адміністрацыі. Другі — канец кастрычніка 1939 года, калі са згоды Народнай Сходы Заходній Беларусь адбылося юрыдычнае афірмленне ўз'яднання Германіі — 1941 год

Расійская вайсковая прысутнасць у Беларусі: чым тое скончылася ў XVIII ст.?

Спачатку Расія атрымала магчымасць уводзіць войскі па патрэбе. Пасля — права размяшчаць іх пастаянна. Каб нарэшце паралізаваць дзяржапарат Рэчы Паспалітай.

Дэсант 6000 расійскіх вайскоўцаў на вучэнні ў Беларусь выклікаў увагу і часам пратэсты. Ён прыцінгніў увагу да вайсковых адносін з Расіяй — суседкі, якія 200 гадоў акупавала Беларусь.

Расійская вайсковая прысутнасць у Беларусь пачалаася даўно. Яна мае сваё гісторыю і ўзярэчын. Мы пагутарылі на гэту тэму з гісторыкам Яўгена Анишчанкам.

Я. Анишчанка

«НН»: Спадар Яўген, з якога часу можна гаварыць аб пачатку прысутнасці расійскіх войск на тэрыторыі Беларусі?

Я: Пачаткам юрыдычна аформленай расійскай прысутнасці можна лічыць 1717 год. Тады адбыўся так званы «Нямі сейм», дзе цар Пётр I атрымаў дэвол на часовы ўвод сваіх войск на тэрыторыю Рэчы Паспалітай у выпадку венсані небісці для Расійскай Імперіі. Унутраныя спрэчкі паміж магнатаў родам Рэчы Паспалітай дазволілі Расіі ўмышлана ўспышыць на ёй.

«НН»: А пачынаючы з якога часу расійскай войскі пастаянна знаходзяліся на нашых землях?

Я: Ад 1768 года. Незадоўга перад першым падзелам Рэчы Паспалітай расійская імператрыца Кацярына II

змагла знайсці падтрымку ўмагнатаў роду Чартарыйскіх, з данамагай якіх быў атрыманы легальны статус для расійскіх вайсковых адзінак.

«НН»: Чому вайсковая прысутнасць на беларускіх землях мела такое вялікае значэнне для Расікі?

Я: Прывіна была перадусім геапалітычнай. Расія прагнела ўзведзіць на ёўрапейскіх спраўах Еўропа ўзбяды падзора. Страна ставілася да Расіі. Легальная трываласць савецкай войскі на тэрыторыі ўсходніх краін, якой у той час з'яўлялася Рэч Паспалітай, Расійская Імперыя магла павялічыць свой упльў на ёўрапейскую палітыку.

«НН»: Што адбывалася з расійскімі войскамі пасля падзелаў Рэчы Паспалітай? Якую ролю яны адыгрывалі на беларускіх тэрыторыях?

Я: Пасля падзелаў месецам іх дысласіці былі павітвотыя і губернскія цэнтры — Коўрын, Ліда, Ваўкавыск і іншыя. Пазней, з мягтай ізоляцыі расійскіх вайскоўцаў ад місіяўскага насельніцтва, ад яго ўпльў, былі пабудаваныя вялікія гарнізонныя з лазарэтамі і іншай інфраструктурай на Бабруйску, Давінску, іншых месцах. Войска было апорай расійскай адміністрацыі на землях Рэчы Паспалітай. Першымі чыноўнікамі былі менавіта расійскія вайскоўцы.

«НН»: Ці існавала розніца ў паводзінах расійскіх вайскоўцаў у Беларусі і ў глыбіні Расійскай Імперыі?

Я: Адносіны да насельніцтва акупаваных беларускіх земель былі больш лагодныя, чым у Расіі. Адміністрацыя ўлічвала той факт, што стаўленне да яе з боку карэннага насельніцтва было насырэжаным.

АП

Палітычна матываваных забойстваў прадстаўнікоў польскай адміністрацыі ў 1939-м у Заходній Беларусі было больш, чым у Заходній Украіне.

— калі перастала існаваць ахоўваная мяжова паміж Беларусью і Савецкай.

Другая частка канферэнцыі была прысвячаная амбэрканінно-шляху прымірэння. Асабліва значніе таім дыльтуго надавала прысутнасць узеле прадстаўнікоў розных краін, што ўзделіліся ў вайне. Прамаўлілі таксама прадстаўнікі праваслаўнай царквы і каталіцкага касцёла, яўрэйскай меншасці. Кожны бок гаварыў аб сваім разуменні падзеяў верасня 1939 г. і ўсёй вайны. У адрозненіе ад сухіх прамоваў гісторыкаў, што гучалі ў першай частцы канферэнцыі, выступы наведнікаў былі больш эмоцыйны.

Амаль кожны выступаўц сканчаў сваю прамову жаданнем пакінуць вайну гісторыкам і не кіраваць негатыўным досведам у сённяшніх адносінах.

Алесь Пілещкі

Янка Брыль, Вэстэрплятэ і Радзіма

Піша Анатоль Сідарэвіч.

Гэтыя нататкі спарадзіў тэкт Алеся Пілецкага «Першыя бомбы на Беларусь упалі ў 1939-м» («Наша Ніва» за 26 жніўня).

У 1961—1964 гг. я жыў у вёсцы Тамашоўка Бэрэзіцкага раёна. Гэта на сутыку Беларусі, Польшчы і Украіны. Чыгуначная станцыя ў Тамашоўцы і дасёль называеца Уладавай, ба на заходнім беразе Буга ўзвышшаеца павятовы гародок Уладава. За 7 кіламетраў на захад ад Уладавы маеца вёска Карапеўка (на польскі лад Караплю́ka), адкуль родам міа дзядзіна Маруся.

У 1970-х я настаўнічай недалёка ад Тамашоўкі — у вёсцы Радзэж Маларыцкага раёна.

Ведаючы нямецкую паводле савецкіх падручнікаў, у тым кутку Беларусі я дазнаўся, што ў немцаў часечы, чым падручнікавае das Konfekt, ужывеца калька з французскіх — das Bonbon. Менавіта bonbon'амі частавалі салдаты Вермахта малых палешукоў у верасні 1939 года. Ба і Тамашоўка, і Дамачава, і Радзэж, і Маларыта на 17 верасня былі ўжо пад немцамі.

Шасцітомная «Гісторыя Беларусі» пра гэту сціплу маўчыцу. Лінію фронту па стане на 17 верасня яна праводзіці праз польскі і украінскія Радзінь, Люблін, Краснастай, Замосць, Тамашаў, Гарадок (не бытага з падляскім, дзе праводзіцца «Басовішча»). Драгобыч. Дзе той Люблін, Краснастай, дзе той Гарадок! Драгобыч!

Такія гісторыі пішуцца. Іншыя гісторыі помніцца.

Тамашоўская і камароўская дзядзькі, апавідаючы пра немцаў 1939 года, не моглі зразумець, чаму немцы адступілі перад расійцамі і, не супраціўлюючы, пашылі за Буг. А на tym беразе Буга, у Карапеўцы, бакы цёткі Марусі, стары царскі салдат, расцаніў гэтае «адступленне» як праяву сілы і моцы былавшайкоў.

...У час Вераснёўскай кампаніі польскія патрыйты забілі ў ваколіцах Тамашоўкі некалькі нямецкіх салдатаў. Іх пахавалі на салдаткіх нямецкіх могілках у Тамашоўцы. (Могілкі гэтыя з мноствам магіл, з ільвом на ўсечанай чатырохкутнай пірамідзе былі закладзены пасля бітвы пад Уладава ў жніўні 1915 года.) У 1940 годзе жыхары Тамашоўкі стаў сведкамі таго, як Вермахт клапаўці пра сваіх салдатаў. З таго боку Буга прыйшлі машыны з лафетамі. Дамавіны з экскумаванымі цемамі жаўнеру ўпаствалі на лафеты і ўрачыства, з аддзінамі войскай пашины, павезлі за Буг. Часць жывім і мёртвым нямецкіх салдатаў адвалі і чырвоныя: армейцы, ёнакі, ёнкавідзісты, памежнікі.

Тамашоўская «палітыка» (а сівер дэхіравалаў людзі Майсеевага вызнання), якія бачылі польскіх, нямецкіх і савецкіх вайсковуцай ды маглі супаставіць іх воінкавы вигляд, зрабілі слушніку выснову:

— Як буде нова война, німэць даляко пожэніць большвіковікоў.

Вызнаўцы Торы не згадаваліся, які ліх іш чакае. А з Тамашоўкі, з даліны Буга, добра відаць касцельную вежу ў Сабіборы. У tym самым Сабіборы, дзе быў лагер

смерці. Эршты, тамашоўская юдэя лягучь у чыстым полі. Іх магілу відаць з дарог Бэрэст—Уладава і Уладава—Кобрын, што сходзяцца разыходзяцца за вёскай.

...Нямецкія салдаты нічога не ведалі пра тое, калі пачнёца вайна. Едучы праз Карапеўку, дзе жыла міа дзядзіна Маруся, яны пыталіся ў сялян:

— Do Buga daleko?

І дзіўляліся, пачуўшы, што сем кіламетраў.

Стары ж мікалаеўскі салдат занепакоіўся. «Цікі, — казаў ён, — будзе вуйна. Траба робіты білінджак, бо большвікі пожэніць німіца, будзе стрыліты, бомбыты...»

Білінджак быў зроблены ў гародзе. І калі ўранку 22 чэрвеня паліцэлі нямецкія самалёты, калі там, калі Уладавы, зарадзі гарматы, калі нямецкая армада пасунулася на ўсход, сям'я цёткі Марусі схавалася ў білінджакі. Ды нядоўга там прабыла, бо хутка стала даволі ціха, хіба што машины ішлі на ўсходы з усходу вярталіся самалёты.

Самалёты бамблі савецкія танкі, што размячаліся за станцыяй Уладава, бліжэй да Орхава, ля санаторна-лясной школы. На пачатку 1960-х у tym ліску, што прыкрываў застаўскую стральбішчу, можна яшчэ было ўбачыць акопы — паглыбленні, у якіх стаялі «грозныя машыны». Ніводная з іх не сышла з месца. І з дота, з якога выдатна праглядваліся даліна Буга і дарога з Уладавы на Тамашоўку, не было нікай карысці. Гэты дот, мусіць, і зараз кожны ўбачыць на Лысай гары, калі ісці на Станіславоўку (дакладней, да былога Станіславаўкі) і ваколіц.

...Калі я жыў у Тамашоўцы і слухаў тамтэйшыя гісторыі (stories), пісьменнік Янка Брыль наведаў Сабібор. Мы, здаецца, былі ўжо знаёмыя. Завочна. Лістоўна.

Шкаду, не папітаўшы ў Івана Антонавіча, ці быўшы ён у Сабіборы да вайны. Службу стралец Ян Брыль пачынаў у Холме (Хэлім, на польскі лад), а дарога да Холма вяла праз Бэрэст і Уладаву. Гэта дарога і цяпер пазначана на мапе.

Перад вайною Польшчы стварала сваю марскую пяхоту, і рослага («паўтара Івана») — з сямігадовай школай і гімназічным «калідорам» за плячымі — стралцаў Яна Брыля перакінулі на Узбярэжжа. Цяпер ён меў іншы тытул — szeregowy piechoty morskiej.

У жніўні 1939-га марсکі пехацінцы пасяліліся ў асабняках, што стаялі ў ваколіцах Гданьскіх.

У польскіх, нямецкіх і савецкіх вайсковуцай ды маглі супаставіць іх воінкавы вигляд, зрабілі слушніку выснову:

— Як буде нова война, німэць

даліко пожэніць большвіковікоў.

Вызнаўцы Торы не згадаваліся, які ліх іш чакае. А з Тамашоўкі, з даліны Буга, добра відаць касцельную вежу ў Сабіборы. У tym самым Сабіборы, дзе быў лагер

Брыль: Чым далей
ад вайны, тым радзей
сустракаеш у працах
пра яе слова
«дэзерцірства».

АНАТОЛЬ СІДАРЭВІЧ

вайне да ўсіго звязкае... І пісменнік казаў пра тое, пра што (ці не з эстэтычных меркаванняў) не пісаў у маастацкіх творах і што, мажліва, прачытаем у яго пісах. Як, напрыклад, яны, згладзялі марскія пехацінцы, ядуць з бляшанак, а побач ліжыцы труп жаўнеру, з якога вывалиліся кішкі, і гэтыя кішкі хлэмтае падсвінак...

— На вайне да ўсіго звязкае...

І пісменнік казаў пра тое, пра што (ці не з эстэтычных меркаванняў) не пісаў у маастацкіх творах і што ў нацысту таксама чырвоныя сцягі...

— На вайне да ўсіго звязкае...

І пісменнік казаў пра тое, пра што (ці не з эстэтычных меркаванняў) не пісаў у маастацкіх творах і што ў нацысту таксама чырвоныя сцягі...

Адзначаў ён і нарастанне штучнага патрывацьму ў польскай літаратуре пра Абарончую вайну:

— Чым далей, тым усё мене сустракаеш у гэтых працах слова «dezerter». Хутка пра яе зусім не будзе ні слова.

Беларусам і ўкраінцам, асабліва тым, што ваявалі на заходзе і поўначы Польшчы, не было куды ўцікці. Заставалася або смерць, або палон. Балазе, у Польскай Рэспубліцы не дзейнічала правіла «памры, але не здавайся».

Пісменнік дзяяўляў лёсус, што яму пашынца з палонам. І за тое дзяяўляў, што не ўдалося ўцікніць першы раз — у 1940-м. Хто ведае, ці не альнуўся б былы польскі марскі пехацінец Янка Брыль у ад-

ной калоне з былим польскім жаўнерам Барысам Рагулем, які ўцек з нямецкага палону і якога ў чэрвеньскі дні 1941-га ў дойгай — на некалькі кіламетраў — калоне вялі з мінскіх турмы на Магілёўскай шашы. Нагадаю, што ў той калоне быў былі Зэлік Аксельрод, Рыгор Бярозкін, Масей Сяднёў, Мікола Цзелін...

Янку Брылю ўдалося ўцікніць пад камец 1941-га. Ужо выпаў снег, і загорскія мужчыны і дзецікі на санях ехалі ў бок Налібоцкага пушчы. На першіх санях сядзеў Мікалай Брыль. «Коля!» — гукнуў Янка Брыль.

Так ён вярнуўся на Радзім. А праз колькі дзён ён пайшоў праўладцаў сваю сястру Ганну, што жыла ў Палужкі пад Карапеўчымі. Ганні на хате стаяла на пагорку, і, калі ён падышоў да яе, пачуў мужчынскі голас:

— Ваня ідёт!

Што да хаты падъехаўці пра менавіта Ваня, а не хто іншы, па фотадынамікі, які захоўваліся ў Ганне, вызначыў савецкі акружэнец Міхал Іпатай. Лёс распірарадзіўся так, што ён, напілавін русак, напілавін кіріз, стаў бацькам беларускай пісменніцы Вольгі Іпатай. А гэта яшчэ адна ненапісаная story.

У польскай Гданьску з'явілася вуліца Янкі Брыля

Імя беларускага пісменніка нададзена вуліцы ў адным з новых мікрараёнаў гораду.

Шоу працягваецца

У Палацы мастацтваў (вул. Казлова, 3) працягваецца вялікі арт-фестываль «Дах-9». нічтожныя Родні! Кужок памяці экспазіцыю ў галоўных залах, а на трох уздоўж якіх Палаца адбываюцца кульмінавыя імпрэзы: перформансы, сесіі аудыё- і візуаларт, літаратурныя вечарыны і міні-канцэрты.

«Кожаны дэн» на фестывалі праходзіць шмат нарэду — кожа адна з работнікаў Палаца. — То на першыя падверх раптам ідеа суцэльнай чорнай сціна падпялку — там будзе міні-рок-канцэрт, то на другім паралельным ходзяць людзі з вымазанымі фарбамі тварынамі — у іх толькі што адбыўся перформанс. Мы нават такога не чакалі: зазвычай у нас судзелльная цішыня».

10 верасня ў Палацы мастацтваў адбываўся выступ унікальнай тэатральнай суполкі «Альтэр Эго». Асноўны склад суполкі 7 чалавек — усе яны стаўшыя насленікі

мінскага пісіхан-уралагічнага інтарната № 3. Акторы праdstаўляюць жанрава розныя нумеры: тэатральныя і пантамічныя міні-цюры, вакальні і харэографічныя нумеры. Людзі з піскавіцай асаблівасці і інтелектуальнай амбежаванасцю могуць быць фантасцічнымі акторамі, што і даўшы выступ суполкі «Большасць» сваёй хэццю нашых артысткаў бавіць у сценах інтарната, — кажа Святлана Язвіц — Падлікамава, кіраунічка групы.

— І таму, калі нас запрашоша на канцэрт, дык для трупу — гэта як гілткі свежага паветра. Вельмі шкода, што у Мінску нас баяцца запрашаш: мы не толькі жывімі становічай энергетыкай ад гледача, але і самі з рабдасцю дзеліміся сваімі, паверце, часам значымі, талентамі».

Арт-фест працягненца да 20 верасня.

ЛК

16 верасня

Выйдзеўцца «Гліфы» праезнтуе кнігі Барыса Пітровіча «Піліпікі», Эдуарда Акуліна «Вітрахы», Леаніда Дранко-Майсіка «Анёлак і я». У імпрэзе бяруть удзел: Віктар Шалкевіч, Уладзімір Арлоў, Уладзімір Ніколеў, Міхась Скобла, Анатоль Івашанка, Анатоль Вярціцкі, Генадзь Бураўкін, Андрэй Хадановіч, Але́с Канюц. Пачатак а 18-й.

17 верасня

Канцэрт бардзакіх музык. Пачатак а 17-й. У той жа дзень, але а 19-й пачненца серыя перформансаў

і музычных эксперыменталаў ад: ДСРДы X «МЕХАНІРЫ КУЛЬТУРЫ», «Inspiration», Karaoke Vomit, Spit It Out, Racionala Dieta.

18 верасня

Канцэрт «The Trip» на стылях electro, ambient, experimental з ды-джеем і музыкай: Elena Lectra, Unc-On, Tforzki vüs: Gagaga, Dux. Пачатак а 18-й.

19 верасня

Літаратурны слэм (біта плаэт), Вядоўца Маргарыта Аляшкевіч. Пачатак а 17-й. Кінапрама ер стужкі Віктара Жыбуля і Джэса «Страка-

за», выступ гурту «Сонечны Сахалін». Пачатак а 19.30.

20 верасня

«Dark way party III: адкрыты фармат». Гэта музычная вечарына, прысвечаная кінаму. Сраднівеч'е, з удзелом музычных праектаў: Volk, Dromos, Favourite mirror, Radagost. Таксама ў праграме — спэціяльныя нумеры ад Anadea і гурту історычнага танца «Фламія». Пачатак а 19.00. Уваход па запрашэннях. Колкасьць месцаў амбажаваныя. Замовы запрашэння на т.: (029) 678-75-36, 778-75-31.

працасцьць як агульнае, харэктэрнае для кітайскага выяўленчага мастацтва, так і асаблівасць творчага сама-выяўленчага, арганізаційнага індыўдзільнага стылю/сцілічнага почырку.

3 глыбінай у будучыні

У Музеі беларускага народнага мастацтва ў Раубічах да 23 лістапада працуе выставка «З глыбінай у будучыні» (Т. Васіко, Л. Малахава і іх школа).

Захоўніца Беларусь у мастацтве

17 верасня ў Мастацкім музеі адбыўцца выставка «Захоўніца Беларусь у мастацтве», прымечаная да 70-годдзя аб'яднання Заходні і Усходніх Беларусі. Прадстаўленыя творы са збору Мастацкага і Гісторычнага музеяў, Літаратурнага музея Янкі Купалы, Смаргонскага гісторыка-краязнаўчага музея і іншых. Выставка прададзе на 10 каstryчніка.

Мастакі Беларусі XIX — першай паловы XX стст.

У Мастацкім музеі (вул. Леніна, 20) адкрылася сталая экспазіцыя «Мастакі Беларусі XIX — першай паловы XX стст.». Прадстаўленыя творы Аляксандра Хрушко, Бялыніцкага-Бірулі, Рушчыца і многіх іншых.

Жывапіс агнём

У Музычным комплексе гісторыі і культуры Аршанічныя (стадыён, вул. Заводская, 3, Орша) да 20 верасня працуе выставка «Жывапіс агнём». Ахвотыя эмоцый ахуцьнікі сувязкі, дарожкі, абрысы, паланіцы, шалакі, дакарытнікі і хусткі. Усе працы выкананыя з дапамогай распаленай іголкі.

ТЭАТРЫ

Тарас на Парнасе

Тэатр юнага гледача адкрывае новы сезон спектаклем Сяргея Кавалеўса «Тарас на Парнасе», што адбываецца 17 верасня 2009 года а 19-й на сцене клуба ім. Дзяржынскага (вул. Камсамольская, 30). Гэта імпрэза, якая стала салірнай візотай тэатра, адзначыўшы сваі юбілейны 70-ы паказ.

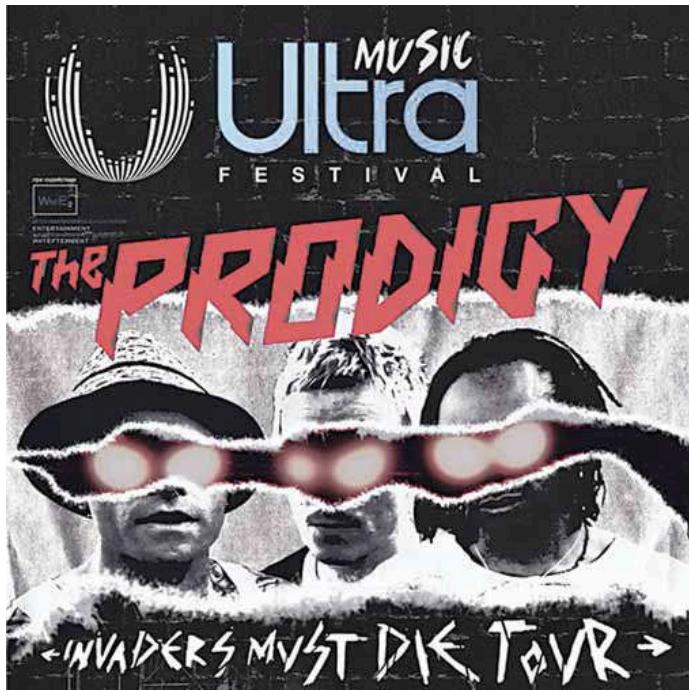
Тэатральны куфар

3 28 верасня да 3 каstryчніка адбываецца VI Міжнародны фестываль студэнцічных тэатральных куфароў-2009». Да удалу на фестывалі «Тэатральны куфар-2009» запрошаны тэатральныя куфары з Беларусі, Расіі, Англіі, Бельгіі, Латвіі, Мексікі, Сербіі, Германіі, Грэцыі, Ірана, Польшчы, Аўстріі, Турцыі, Эстоніі, Літвы, Славеніі. Усяго 22 спектаклі, калі 300 удзельнікаў.

ВЫСТАВЫ

Новыя вобразы

У Гісторычным музеі (вул. Маркса, 2) 27 верасня выстава «Новыя вобразы»: выстава сучаснай кітайскай жывапісу тушшы. На выставе дэмантруюцца працы 22 аўтараў. Пейзажы, жанровыя кампазіцыі, якія выразаюцца не толькі стан душы, але і дазваляюць

The Prodigy

5 каstryчніка на стадыёне «Дынама» — канцэрт The Prodigy (Вялікабрытанія), Drum Ecstasy (беларусь), Юрыя Дзэмідовіча (Беларусь), Dub FX (Аўстралия-Вялікабрытанія), The Amatol (Расія). Падрабязная праграма — на афіцыйным сайце UltraMusicFestival.

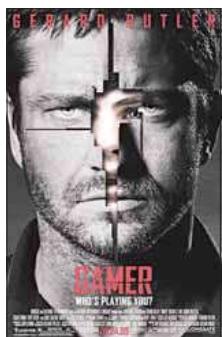
«Стары Ольса» ў Гальшанскім замку

3 каstryчніка гурт «Стары Ольса» святкуе 10-годдзе. З гэтай нагоды ў Гальшанскім замку — вялікае свята. У праграме: рыцарскія забавы і атракцыёны, катанне на конях, восенскі кірмаш, канцэрт «Ольсы» разам з гуртамі «Естантум Тэррах», «Расалія», «Келх кола», а таксама фаер-шоу і салют. Продаж квіткіў арганізаваны выезд з Мінска — Але́с Кушнер. Т.: (029) 677-00-46.

КІНО НА ВЫХОДНЫЯ

«Геймер»

Стужка Марка Нэўэлдайна і Брайана Тэйлара — бадзёрая сацыяльная фантастыка, зробленая ў традыцыях камп'утарнай гульні. Людзі пад прыцэлам, стрэлы і выбухі, разарваныя віртуальныя цэлы, тэлевізія, што транслюе амараўльную відовішчу. Кожны кадр стужкі апрацаўвалены, як у коміксе «300», кожная крапля крэві — ілюзія пад дакументальную відовішчу.

Камп'утарны геній Кен Каствлі стварыў тэхналогіі, што дазваляюць кантроляваць іншых людзей — і гульці імі, як у віртуальнай гульні. Джон Цілман, асуджаны на пажыццёвое зняволенне, вядомы як зорка страллакі «Забойцы». Кіраваны семнацццюгадовым геймерам, ён не прайграў ніводнай бояю і набліжаецца да прыязовай, апошніх гульні. Цілман марыць вырвачца з турмы і знайсці жонку з дачкою. Але Каствлі плануе публічна забіць яго.

«Адралінайвай» мовай падлеткам распавядаюць пра капіталізм і падполле, пра герайчных хакераў і гламурных падонкаў-мільянероў. Таталыні контроль над грамадствам, сама грамадства як малявонна-разбэшчаную гульню, адмова ад свабоды — і бойкі за волю.

У гэтых умовах акторы праста не паспяваюць сыграць, Джэ-рард Батлер пайтаратычны спартанскі жасты, а Майл Хол крываўцца ў эладзейскіх гримасах. Але большага ад іх і не патрапіцца.

Чырвона-блакітныя сцэны юру, шэрсы попел смерці, ўцёкі за межы. Але куды ўцячэш з татальнай камп'утарнай гульні?

Андрэй Расінскі

Уверсе — 18-гадовая беларуская Міс Мінск, а ўнізе — Місіс Лас-Вегас. У гэтым амерыканскім горадзе прыйшоў конкурс прыгажосці для тых, каму за 50.

«НН» СТО ГАДОЎ З ВАМИ

Ст. Палачаны. Віленская губ., Ашмянская пав. 20 жніўня тут працягнё з людзямі карабель па паветры.

«Наша Ніва», №35. 1909

Дарагія чытачы!

Наступны нумар «Нашай Ніви» выйдзе 30 верасня. Усе — на дакопкі!

Дынастычны шлюб

Сустрэча Аляксандра Лукашэнкі і Далі Грыбаўскайт ў Вільні мусіць выклікаць у сталяцах суседніх дзяржаваў пярэпалах.

Фельетон **Лёліка Ушкіна.**

ЛЕВЫМ ВОКАМ

— Яраслаў, шо так? Чаго Вы нас пазвалі? — спытаў Віктар.

Тое ж нямое пытанне чыталася і ў вачах Дзмітрыя, які, адкінуўшы геапалітычную лінію, упершыню ў жыцці бываў згодны з украінскім калегам. Нечаканы звонок з Варшавы з просьбай як найхутчэй прыхехаць на трохаковую сустрэчу выгліду здзіўна.

— Спакойне, каледзы, спакойне, — утаймоўваў эмоцыі гаспадар. — Вы ведаеце, што наш сусед ездзіц у Вільню? Ведаеце, што ён будзе там сустракацца з Даляй?

— І шо? Я ён таксама сустракаўся некалі.

— Як гэта шо?! — сарваўся Яраслаў.

Паглядзі на сябе — прыкладны сем'янін, жонка і дзеці пішчера! А ён — волыны казак! Спартсмен! Хакейст!

— Хм, і Даля таксама спортам захаплянецца... — прыгадаў Дзмітрый. — Каратэ... Амаль як наш Уладзімір Уладзіміравіч... Няжъко вы думаеце, што Аляксандр з Даляй...

— Сто прапантаў! Уяўляене, што будзе, калі гэтых дваіх пакінць на перамовы за зачыненымі дзвярыма? Дынастычны шлюб! Фактычнае адвайлённе Вялікага Княства Літоўскага! — Яраслаў цікава бразніў аб столі гістарычным атласам. — Глядзі, Віктар чытатак пятнадцатага стагоддзя. Ли Крыма паўднёвая мяжка! А ты, Дзмітрый, ніздэўна «Расія, наперад» пісаў? Ды твой перад будзе за Старадубам, калі им не перашкодзіць!

— Ой-ё-ё... Пры яго адносінах з Бенедыкцам, прац паўтода наш сусед з вялікага князя зробіцца каралём, — асінсаваў сур'ёзнасці стыгайцы Дзмітрый. — Можа, Вы, Яраслаў, карону... як мінімалы раз?...

— Куды там! Свой жа Туск закладзе прэс!

— І шо рабыты?

— Можа, палоній? — Дзмітрый бываў выхаваны ў речышчы палітычнай культуры, скількай дай прастых і ўфектыўных метадаў. Яраслаў адмояні паківаў галаву.

— Треба праста не дапусціць, каб амур

выпусціць свою стралу. Будзе дастаткова, калі мы задурымім Даля галавунейшай іншай кандыдатурай. Уся ў марах пра прынца, яна нават увагі не зверне на волатлівасціцаўскі ѹнітэрні... Давай, Дзмітрый, ты самы малады. Звані. Пляні ўсякую любоўную лабуду. Весь нумар...

— Пачасайце. Мне траба парадицца (Дзмітрый тэлефонуе). Але? Уладзімір Уладзіміравіч? А, вы чулі... Не, на палоній не пагаджаюцца. Дык можна? А жонка? А, не лічыцца... Ну, усё — да сувязі.

Дзмітрый узяў паперку з нумарамі і пачаў зноў ціскаць кнопкі на мабіле. Завісталі трывожныя маўчанні.

— Але? Ну, прывітаннійка, прыгажуні... О! Прабачце... а з кім я размаўлюю? З кім? З Сашам?!

— Матка боска, — зблялё Яраслаў.

— Прабачце, а... што Вы там робіце? — асінсаваў запытуў Дзмітрый. — Што? Чы кішыцца са сваёй жонкай?!

— Спазніліся, — Віктар закрыў твар рукамі. Яму зувіўся ўхаход войскі Альгерда Гедымянавіча ў Кіев.

— Дамаўляйся, — зашантаваў Яраслаў. — Абніцай усё, што заўгодна.

Дзмітрый выдыхнуў:

— Слухайце, Шура, давайце без эмоций. Мы разумеем, што ў ВКЛ ёсьць абрэутаваныя тэрыторыяльныя прэтэнзіі. Аднак мы мусім шукати кампроміс у рамках Хельсінскіх дамоў, о'кей? Калі вы не будзене патрабаваць Смаленск і Мажайскі мігатовіні выынаць ваншы інтарэсы ў Курляндіі і аддзела два раёны Бранскай вобласці.

— А мы — Чарнобыль! — дадаў Віктар.

— Што? — Дзмітрый апансціў мабілу.

— Ну?!

— Сказаў, што нумарам памыліліся... Змоўшчыкі ўздыхнулі з палёткай.

Дзмітрый зноў пачаў ціскаць кнопкі на телефоне. Але гэтым разам абтанент быў недаступны.

АНЕКДОТЫ

Як адрадзіцца Вялікое Княства Літоўскэ? Траба, каб Лукашэнка ажаніўся з Грыбаўской і ўсынавіў Юшчанку.

Шчасце — гэта калі дзеці накормленыя, абытые, апранутыя, здаровыя і іх німа дома.

Пачатак заняткаў у аўташколе: кіроўца — істота вышынёшыя за пешахода, паколькі пешаход паходзіць ад малых, а кіроўца — ад пешахода.

ПРЫВАТНЫЯ АБВЕСТКІ

КАЦЯНЯТИ

Аддамо трахі велімі прыгожых кашанцяў добрыя паскавы руки Т.: (029) 626-41-56 (Сяргек) або (029) 553-04-19 (Гаянэ). Здзімка наст.

ТАЛЬКАУСКІ ФЭСТ

Талькаўскі фест сёлета адбудзеся 4 кастрычніка. Пачатак а 12 гадзін іх курс прагаў гарадзішчану берасце! Тад Сараччына запрашае! Гадравансці на саіце [salka.info/craft](#): (029) 377-99-59

СЯРГОЎСКА ПЛАДОРЖКА

Запрашаем у падарожжа «4 кастрычніка» (нядзеля) па маршруце Мінск — Залесце — Снегровічы — Кушылы — Жухраны — Ашмяны — Гальшаны — Баруны — Края — Мінск. Т.: (017) 292-54-58, (029) 622-57-20, (029) 509-12-16, (029) 110-19-28

КІПІ

Куплю 718 тамы Беларускай Энцыклапедії. Т.: (029) 461-73-11

Наша Ніва

незалежная газета

заснаваная ў 1906, адноўленая ў 1991

головныя рэдактары «Нашай Нівы»:
З. Вольскі (1906), А. Ляўкоў (1906—1910),
Янка Купала (1914—1915), А. Рукаўскі,

У. Знаменскі (1920) С. Дубаўцэ (1991—2000)

сакратары рэдакцый Наташка Башканская

і шоф. радыктар Амір Дзінько

головныя радыктары Сяргей Скурко

Мастакі і художнікі Сергей Харэўскі

Прывіатныя прадпрыемствы «Сродны»

Прывіатныя прадпрыемствы «Сродны»

выдаецца

АДРАС ДЛЯ ДОПІСАў:

22050, Мінск, а/c 537
Tel/fax: (017) 284-73-29, 8-029-613-32-22,
8-029-707-73-29.

E-mail: nn@nn.bn.by

On-line: www.nn.bn.by

© НАША НІВА. Спаслоўка на «Нашу» абавіковая. 12 палос фармат A2, 6 друк. арк. Друкуні RUTP «Свидавецца» (бл. 4500 км.). № 14233/0494179 ад 03.04.2009. Пр. «Незалежнасць», 79, 220013, Мінск. Радыктары на падставе відомства Міністэрства юстицы Рэспублікі Беларусь, адвеснікі — адміністратары перыядычнага выдання № 248 ад 22.09.2009 г., выдаенніе Миністэрства інфармаціі Рэспублікі Беларусь. Праізводны адрас: 22010, г. Мінск, вул. Асаналіева, 15—18. РРР 301220628014 у МГД ААТ «белінвестбанка», Мінск, код 764.

Наклад 6150. Газета выдаецца 48 разу на год.

Нумар падпісана ў друку 23.00 15.09.2009.

Звестка № 5055.

Рэдакцыйны адрес: Асаналіева 15—18. ISSN 1819-1614

Цена данімуючая.

M 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
P 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

